Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXVI | CELOVEC, PETEK, 24. JULIJ 1981 | ŠTEV. 30 (2029)

Na osrednji proslavi 40-letnice vstaje slovenskega naroda odkrili spomenik Edvardu Kardelju

„Dan vstaje slovenskega naroda, katere 40-letnico danes proslavljamo, se je sistematično pripravljal politično, organizacijsko in vojaško že pred vojno in zlasti po kapitulaciji stare Jugoslavije in razkosanju Slovenije. Ustanovni sestanek Protiimperialistične fronte 27. aprila 1941. leta je odigral odločilno vlogo v političnih pripravah na združevanje množic za oboroženi boj. Že na dan napada na Sovjetsko zvezo so se začele ustanavljati prve partizanske čete. Že takrat se je ustanovilo glavno poveljstvo slovenskih partizanskih odredov, CK KPS je že takrat izdal poziv na oboroženo vstajo. Protiimperialistična fronta pa se je preimenovala v Osvobodilno fronto slovenskega naroda. Tako pomeni 22. julij dan, ko so posamične partizanske akcije v vseh predelih Slovenije začele preraščati v splošno vstajo in ko se je začela na vsem slovenskem ozemlju Osvobodilna fronta z oboroženo akcijo uveljavljati kot politična oblast. Njen Vrhovni plenum se je zato kmalu preoblikoval v Slovenski narodnoosvobodilni odbor.“ To je v torek zvečer na osrednji proslavi 40-letnice vstaje slovenskega naroda na Trgu revolucije v Ljubljani, potem ko je odkril spomenik Edvardu Kardelju, med drugim dejal v svojem govoru predsednik predsedstva SFR Jugoslavije Sergej Krajgher.

Tej veliki manifestaciji je prisostvovalo na desettisoče ljudi iz vseh predelov Slovenije, bratskih republik SFRJ; prišli pa so tudi zastopniki iz zamejstva. Vsem je v imenu prireditelja v svojem pozdravnem govoru izrekel dobrodošlico član predsedstva SR Slovenije dr. Marijan Brecelj. Slednji je ob tej priložnosti številnemu občinstvu, ki je povsem zapolnilo Trg revolucije in druge predele slovenskega glavnega mesta sporočil, da je predsedstvo RK SZDL sklenilo postaviti spomenik revolucionarju in marksističnemu mislecu Edvardu Kardelju kot zahvalo slovenskega naroda za njegov izjemen delež k zmagi narodnoosvobodilne in ljudske revolucije slovenskega in bratskih jugoslovanskih narodov, za graditev samoupravne socialistične družbe ni za urejanje novih odnosov med ljudmi in narodi vsega sveta in za neuvrščeno politiko v svetu. Dr. Brecelj je potem še orisal velike zasluge Edvarda Kardelja pri gradnji nove Jugoslavije in kot enega najtesnejših Titovih soborcev. Spomenik Edvarda Kardelja, ki ga predstavlja s skupino delavcev, je izdelal akademski kipar Drago Tršar, ki je idejo dobil na osnovi fotografij, ko je bil na obisku v Titovih Užicah leta 1962 in je resnični prikaz Kardeljeve bogate politične aktivnosti.

Svečanosti primeren je bil tudi kulturni spored proslave, saj so na le-tej sodelovali partizanski pevski zbor iz Slovenije in iz zamejstva — med njimi je bil tudi Koroški partizanski pevski zbor — godbe na pihala in recitatorji drame SNG. Udeležba tržaškega in koroškega partizanskega pevskega zbora je proslavi dala poseben pomen, saj je to bila jasna demonstracija enotnosti vsega slovenskega ljudstva, kadar gre za čuvanje tradicij NOB, s katero si je ves slovenski narod priboril svojo svobodo.

To je prišlo tudi do izraza na slavnostni seji Zveze borcev SR Slovenije v skupščini SRS, kjer so podelili nagrade Vstaje slovenskega naroda in plakete Zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojne Jugoslavije, saj so med dobitniki le-teh bili tudi zamejski Slovenci — med njimi tudi predsednik ZSO dr. Franci Zwitter.

Osrednja jubilejna proslava 40-letnice vstaje slovenskega naroda se je nadaljevala v sproščeni družabnosti v kateri so se številni obiskovalci proslave zadrževali na raznih trgih in ulicah Ljubljane in s petjem borbenih pesmi izpričevali spoštovanje do NOB in do dosežkov revolucije jugoslovanskih narodov in narodnosti, ki so jih dosegli ob graditvi nove Jugoslavije.

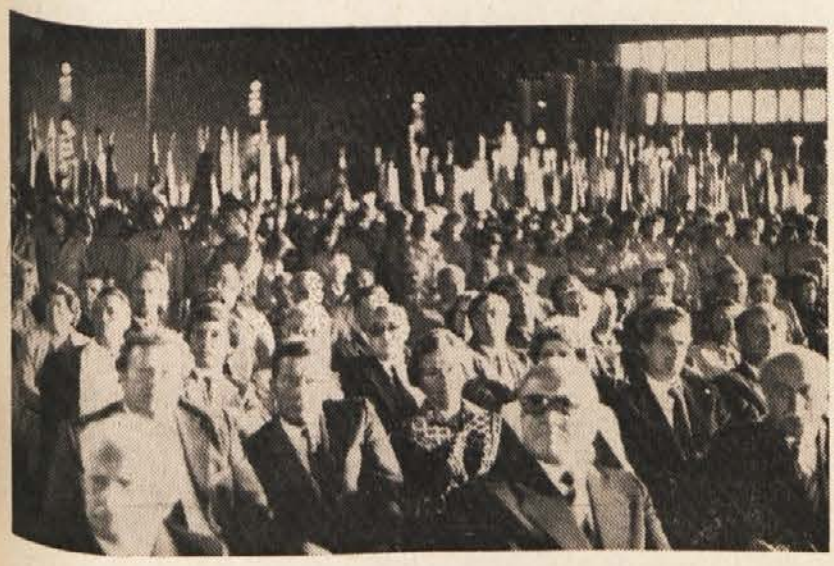

Dosledno uresničevanje mednarodnih sporazumov lahko samo koristi krepitvi medsebojnega zaupanja

Predsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher je v svojem govoru na proslavi 40-letnice vstaje slovenskega naroda poleg pomena tega zgodovinskega dogodka in zaslug Edvarda Kardelja, zavzel tudi stališče k nekaterim aktualnim mednarodnim vprašanjem in prav v zvezi z nedavnimi dogodki na Kosovu med drugim poudaril:

„Neuvrščenost pomeni odprtost za najširše demokratično in enakopravno sodelovanje z vsemi državami, kajti vsi živimo v istem svetu, polnem zaskrbljujočih pojavov, in vsi delimo isto njegovo usodo. Izhajajoč iz tega smo posvečali, in to bo tudi v bodoče ena naših prednostnih nalog, posebno pozornost odnosom z našimi sosedi. Z zadovoljstvom lahko rečemo, da smo z vsemi dosegli zavidanja vredne prijateljske odnose in sodelovanje, da imamo odprte meje z zelo močnim pretokom ljudi ter materialnih in kulturnih dobrin, in to kljub določenim obremenitvam iz novejše zgodovine in kljub razlikam v družbenih sistemih in pripadnosti različnim vojaškim oziroma političnim blokom ali zvezam. Do vseh vodimo enako principialno politiko dobrega sosedstva, medsebojnega spoštovanja, nevmešavanja, sodelovanja in prijateljstva, v čemer vidimo trajen obojestranski interes.

Prav tako politiko smo imeli do Albanije. Toda z albanske strani so zlorabili politiko dobrega sosedstva in si dovoljujejo vmešavanje v naše notranje zadeve. Odgovor na našo politiko prijateljstva je bilo delovanje proti nam iz popolnoma nasprotnih izhodišč. Mi vsekakor nikomur ne odrekamo pravic in skrbi za svojo manjšino v tujini in tudi sami delujemo v skladu s tem. Ko tako skrb kažemo na primer do naših sonarodnjakov v Avstriji, Italiji in drugje, se v bistvu zavzemamo za dosledno uresničevanje mednarodnih sporazumov, kar lahko samo koristi krepitvi medsebojnega zaupanja in sodelovanja. Albanska stran je s svojimi postopki, ki jo združujejo z zloglasnimi iredentističnimi silami, ravnala ravno nasprotno, tako je kršila z njimi splošno priznanje norme o nevmešavanju ob hkratnem prizadevanju za spremembo ustavne organizacije naše države in naše ustavne ureditve. Tega pa ne more trpeti nobena neodvisna država. Sožitje in skupen boj naših narodov in narodnosti sta bila vedno trn v peti nasprotnikov neodvisne in neuvrščene politike Jugoslavije in socialističnega samoupravljanja. Vodilne sile v sosednji Albaniji so si sedaj ponovno zadale nalogo, da izpodkopljejo sožitje Albacev v Jugoslaviji z drugimi našimi narodi in narodnostmi, med drugim tudi s tem, da spodbujajo šovinizem in sovraštvo zlasti proti Srbom in Socialistični republiki Srbiji. Škodljivost take politike za Albanijo ter za mir in sodelovanje na Balkanu, pa tudi za širše območje, je očitna.“

Dr. Zwitter dobitnik plakete ZZB NOV Jugoslavije

Kot znano, so ob letošnjem dnevu vstaje slovenskega naroda podelili tudi 9 nagrad Vstaje slovenskega naroda, 5 plaket Zveze rezervnih vojaških starešin Jugoslavije in 78 plaket ZZB NOV Jugoslavije.

Med dobitniki nagrad oz. plaket so tudi zastopniki zamejskih Slovencev, med njimi je tudi predsednik ZSO dr. Franci Zwitter, ki je prejel plaketo ZZB NOV Jugoslavije. Dr. Franciju Zwittru k podelitvi iskreno čestitamo!

Sporočila vstaje za današnjo rabo

40-letnica upora in vstaje slovenskega naroda — kaj nam ta obletnica lahko pove za današnjo rabo? Za marsikoga odvečno vprašanje, kajti odgovor je na prvi pogled preprost. Narekuje nam ohranjevanje tradicij NOB, nalaga nam obujanje spominov na tisti težki čas. Postavljamo spomenike, prirejamo spominske pohode, urejamo spominske hiše, ustanavljamo pevske zbore, organiziramo tabore in zbore. Same nepogrešljive zadeve, še kako važne za našo identiteto, ki jo črpamo prav tudi iz zgodovine. In zgodovina teh štirih let med 1941 in 1945 je gotovo eno najplodnejših obdobij slovenske zgodovine.

Toda — ali je to vse? Ali je dovolj, da se partizanskih let spominjamo, da se ob tej ali drugi priliki sklicujemo nanje?

Naša identiteta ni samo zgodovina, niso samo spomini. Naša identiteta — naš obstoj in naš razvoj kot narodnostna skupnost — raste predvsem tudi iz današnjih dni. Za današnjo generacijo, za kmečko, delavsko, dijaško mladino, ki živi leta 1981, štirideset let po zgodovinskem enainštiridesetem, je bistven in odločilen današnji trenutek.

Tej generaciji pa ponuja leto 1941 poleg spomina še najmanj dve sporočili, ki z letom 1945 nista izgubili svoje moči.

Obe sta precej preprosti. V najtežjih okoliščinah, ko je bil v deželi tuj okupator, ki je hotel dokončno določiti usodo slovenskemu narodu, je njegovemu odporniškemu gibanju uspelo razviti skrajno plodovito delo. Ne samo na vojaškem in političnem področju, ko je združilo vse zavedne sile proti vdiralcu. Tudi kulturno, prosvetno, umetniško, informativno, žensko, znanstveno, medicinsko, gospodarsko, mladinsko, izobraževalno delo je doživelo v teh neprilikah pravi razcvit. Skratka, duh upora in vstaje je prežel vse veje družbenega življenja in ga dvignil na doslej nepoznano raven.

Pa smo že pri drugem sporočilu. In to je morda osnovna izpoved. Narod se je uprl, narod se je dvignil, duh upora, stari uporniški duh kmečkih puntarjev je spet prodrl in izničil tradicionalno slovensko uboganje in hlapčevstvo. Danes pa se nam je to uporništvo, ne boruk-udarništvo, ne petelinjenje proti namišljenim nasprotnikom, že precej izgubilo. Slovenska narodnostna skupnost na Koroškem je bojda ena najbolj pridnih manjšin v Evropi.

Pridni smo, ko gre za politično reševanje naših vprašanj, pridni smo prav tako pri gospodarskem uveljavljanju, pridni, torej nič kaj novotarski, v prosvetnih vprašanjih, pridni pri informiranju in še kje. (Seveda tu pa tam že pokuka skozi tudi kaka svetla zvezda, toda mraka nikakor ne utegne razsvetliti.) In vedno, ko smo pridni, z nami ravnajo, kakor se jim ljubi.

Vedno pa, ko smo se postavili na lastne noge, ko smo vedeli, kaj hočemo, in smo se odločno postavili, vedno tedaj se je tudi nekaj premaknilo. Tedaj so namreč oblastniki videli, da z nami ne morejo ravnati kot svinja z mehom. Tedaj smo kljub maloštevilnosti bili močni.

Zato bo čas, da nehamo biti pridni. In da sporočilo enainštiridesetega, uporniški duh, vnesemo v vse naše delo, tako kot je času primerno: v prosvetno, v politično, v gospodarsko, v znanstveno, v mladinsko, v informativno, v založniško delo, torej v vse veje našega družbenega življenja. Tedaj bomo tudi prav razumeli sporočilo izpred štiridesetih let.

p.w.

KRATKE NOVICE – KRATKE NOVICE – KRATKE NOVICE – KRATKE NOVICE – KRATKE NOVICE – KRATKE NOVICE – KRAT

Po širnem svetu

KRATKE NOVICE – KRATKE NOVICE – KRATKE NOVICE – KRATKE NOVICE – KRATKE NOVICE – KRATKE NOVICE – KRAT

Trend h komfortnim sobam v turizmu

Novica, ki bo pomembna tudi za južnokoroške turistične obrate, prihaja iz koroškega turističnega urada. Tam so ugotovili, da trend v koroškem turizmu gre h kvaliteti. Nadpovprečno so zasedeni predvsem komfortni in dražji hoteli, medtem ko je moč sobe brez prhe in stranišča izven glavne sezone le še težko oddati. Nižje pred- in posezonske cene pri tem niti nimajo več take vloge. Koroški strokovnjaki iz tega sicer sklepajo, da bo mogoče tudi izven glavne sezone zahtevati višje cene. Bolj realen pa se nam zdi sklep, da bo položaj za tiste, ki jim ne bo uspelo posodobiti svojih turističnih sob in jih bolj komfortno opremiti, že kmalu postal kritičen.

Gospodarski vrh bogatih

V sredo se je v kanadskem mestu Ottawa končal večdnevni gospodarski vrh sedmih bogatih zahodnih držav brez poenotenja skupne gospodarske strategije v naslednjih letih. Domenili so se da se v prihodnjem letu ponovno srečajo in sicer v Franciji, od koder je prišel tudi najostrejši nasprotnik Reaganove gospodarske politike, Mitterand. Evropske države, posebno še Mitterand, so se upirali ameriški monetarni politiki, ki z visokimi obrestnimi merami bremeni evropske države, Kanado in Japonsko. Reagan je uvedel visoko obrestno mero, da bi ublažil inflacijo v ZDA, njegovi zavezniki pa so ga skušali preusmeriti, saj na tak način le slabi celotno zahodno skupnost. Tudi v energetskih vprašanjih, glede importa nafte in plina niso prišli do skupnih stališč.

Libanon – Napadi Izraela

Konec prejšnjega tedna je Izrael bombardiral glavno mesto Libanona Beirut. Napad na mesto je zahteval nad 300 smrtnih žrtev, število ranjencev pa se bliža tisoču. Hkrati so izraelska letala napadla palestinska začasna naselja ter oporišča. Akcija je izzvala močne mednarodne proteste. Med drugim so ZDA ustavile eksport novih letal. Varnostni svet je zahteval takojšnjo prekinitev vojnih spopadov. Vendar zgleda, da Izrael ne bo odstopil od svojih dolgoročnih načrtov. Opazovalci menijo, da je tudi zadnja akcija del širšega načrta, ki skuša uničiti celoten palestinski odpor na jugu Libanona, kajti letala so ob koncu zadnjega tedna zrušila tudi vrsto mostov in infrastrukturo, ki povezuje južni del dežele s severom. Pričakujejo, da bodo Izraelci skušali s kopenskimi silami vdreti v Libanon in tam uničiti vse palestinske sile, ki se bi le težko umikale. Medtem javlja palestinska obveščevalna služba, da ji je uspelo odbiti nekatere nočne napade izraelskih enot.

Lista za Trst išče rešitev v volitvah

Čeprav je bila Lista za Trst v občini kot v provinci v manjšini je s podporo krščanske demokracije od zadnjih volitev opravljala posle teh uprav. Krščanska demokracija pred dnevi ni bila več pripravljena v vzdrževanjem glasov nadalje podpirati vladno politiko liste, odpovedala ji je podporo glede proračuna za prihodnje leto. Tudi ostale stranke niso bile pripravljene podpreti tega proračuna. Zato je Lista za Trst odklonila sodelovanje z drugimi strankami ter se odločila občino in provinco prepustiti komisarski upravi. Zastopniki liste pričakujejo v sedanjem nacionalističnem vzdušju v Trstu pridobiti precej glasov. Gianni Giuricin, eden vodilnih politikov liste, je na volilnem zborovanju dejal ‚dajte nam 51 odstotkov glasov, drugače bomo prisiljeni iskati koalicije'. Za takšno koalicijsko sodelovanje z vsemi strankami, razen komunistov, je dosedaj bil pripravljen le majhen del liste. Ker komisarska uprava ne traja dlje kot šest mesecev, pričakujejo volitve že pred koncem leta.

Še enkrat o abiturientskem tečaju

Konec zadnjega tedna sta dobili obe osrednji organizaciji koroških Slovencev od deželnega šolskega sveta odgovor v zadevi abiturientskega tečaja za Slovence na trgovski akademiji v Celovcu. Predsednik deželnega šolskega sveta Kircher je sporočil, da je njegov urad ministrstvu predlagal začetek dvojezičnega tečaja jeseni s prihodnjim šolskim letom. Sporočil je tudi, da je za mesto pedagoškega vodjo predviden višji študijski svetnik mag. Franc Brežjak. Glede učnega jezika in zasedbe pa je predsednik deželnega šolskega sveta odgovoril le, da se bo to vprašanje rešilo „v obstoječem okviru".

Pismo deželnega sveta potrjuje da so v teku vse priprave za začetek tečaja letos jeseni, vendar po tem odgovoru vprašanje učnega jezika še ni povsem jasno oz. ni bilo jasnega odgovora, ki bi izključeval ugibanja o tem vprašanju. Vzrok temu je gotovo politizacija tega problema s strani svobodnjakov in ljudske stranke, eni se še vedno zaletavajo proti tečaju nasploh, drugi pa bi imeli najrajši kar nemški tečaj za Slovence. Kaže, da bo šele jeseni jasno, kako si deželni šolski svet in ministrstvo predstavljata učni jezik in zasedbo posameznih predmetov z učitelji.

Že ob pogovorih ob koncu zadnjega leta so zastopniki koroških Slovencev na Dunaju pristojnim uradnikom izjavili mnenje, da je abiturientski tečaj mogoče obravnavati le kot prehodno rešitev in da ostane še naprej osnovna in prvotna zahteva obeh organizacij uresničitev samostojne trgovske akademije. Poleg ugotovitve pristojnih uradnikov, da je trenutno zahteva po trgovski šoli enostavno „nerealistična" so pripomnili, da je takšen abiturientski tečaj „popolno nadomestilo" za samostojno trgovsko akademijo. Od sedanjih dogodkov oz. političnih iger okoli tečaja, pa ni mogoče dobiti tega vtisa, da bi bilo „popolno nadomestilo", saj obstaja nevarnost, da se prelevi tečaj za Slovence v pretežno nemški tečaj, posebno če bi strankam uspelo preko personalne politike zacementirati razmere oz. tendence, ki so bolj v prid germanizaciji, kot izobraževanju strokovnih kadrov v slovenščini. Da ne bi nastali nesporazumi, nobeden s slovenske strani se še ni zaletaval proti dvojezičnemu pouku, posebno kar se tiče strokovnih izrazov. Nedvomno je v obstoječih družbenih razmerah težko takoj uveljaviti slovenski pouk, ko je avstrijska družba – posebno še „domovini zvesto" gospodarstvo desetletja storilo vse, da bi se enakopraven razvoj Slovencev na tem področju zatrl, prav posebno še s sredstvom jezikovnega diktata. Zato obstojajo danes tudi problemi slovenskih učbenikov prav posebno v gospodarskih strokah, v računovodstvu in v drugih predmetih. Zato so slovenski zastopniki v pogajanjih za abiturientski tečaj tudi pristali na takšno ureditev učnega jezika, ki predvideva precej predmetov, v katerih prevladuje nemščina. To je seveda kompromis v težkih razmerah, ki pa ne sme privesti do tega, da bo ta tečaj postal le ponemčevalna inštitucija kot nekdanje utrakvistične šole, abiturientski tečaj prej kot slej lahko samo ocenjujemo kot prehodno rešitev do samostojne trgovske šole, v kateri ne more biti nejasnosti glede učnega jezika.

Gospodarsko sodelovanje Slovenije in Tirolske

Zastopniki tirolskega gospodarstva si obetajo velike prednosti iz sodelovanja s slovenskim gospodarstvom, prednosti vidijo predvsem v dobrih zvezah, ki jih ima jugoslovansko gospodarstvo z afriškimi državami in državami v Bližnjem Vzhodu. Za Slovenijo pa je po lastnih ocenah neobhodno potrebno razširiti eksport. Na srečanju tirolskih in slovenskih vladnih zastopnikov 9. in 10. julija v Ljubljani so se domenili o konkretnejšem gospodarskem sodelovanju, razširili so sejemsko pogodbo, Tirolska pa bo dobila tudi možnost razširiti frekvenco v koprškem pristanišču. To je izjavil član deželnega zbora Huber, ko se je vrnil v Innsbruck.

Konkretno so se pogovorili, da bo Slovenija zgradila šolo, oprema pa bo prišla iz Tirolske. Podobno naj bi postopali pri gradnji bolnišnic in drugih ustanov v deželah razvoja. Tirolski interesenti poudarjajo, da pri takšnih skupnih korakih ni treba vključiti pristojnih centralnih mest v Beogradu oz. Dunaju, kar pa je potrebno pri pogodbah o razširitvi blagovnih kontingentov v okviru sejemskih pogodb. Takšna sejemska pogodba obstaja med obema deželama že od leta 1954, blagovna izmenjava pa se je povišala od vrednosti 2,5 miliona šilingov na 64,2 milijona v letu 1981/82. V prihodnje naj bi vrednost prerasla mejo 100 milijonov šilingov.

Zaradi intenzivnejše uporabe pristanišča v Kopru bodo še pogovori med pristaniščem in transportnimi podjetji iz Tirolske. Neposredne impulze pričakujejo že v okviru letošnjega slejma v Innsbrucku.

Urejevanje Peršmanove domačije napreduje

Konec zadnjega tedna so se nadaljevala dela pri urejevanju Peršmanove domačije v Lepeni pri Železni Kapli. Kakor smo že poročali so se dela začela že teden prej. Uradna otvoritev pa je sledila zadnjo soboto. Za Zvezo koroških partizanov je njen predsednik Janez Wutte-Luc spregovoril o pomenu te mladinske akcije, ki bo širši javnosti s spominsko sobo nudila možnosti za informacije o fašističnem nasilju in o ljudskem odporu proti njemu, prebivalstvu, mladini pa služila kot kraj srečanja. V imenu Zveze slovenske mladine je njen predsednik Marjan Pečnik uradno otvoril delovno akcijo. Kulturni program, ki ga je oblikovala Maja Haderlap je zaokrožil uradno otvoritev delovne akcije.

Na sliki vidimo v ospredju šotore, v katerih spijo udeleženci delovne akcije.

Na vrsti so bili tokrat mladinci iz Železne Kaple in iz ljubljanskega mestnega okraja Moste Polje. Zbralo se je okoli 40 mladih ljudi, ki so krepko prijeli za delo, tako da so predvsem napredovala dela na strehi. Prihodnjo soboto in nedeljo bo mladina iz Globasnice nadaljevala urejevanje Peršmanove domačije.

Ponovni proces proti „Rainerjevim"

Včeraj je bil v deželnem sodišču na Dunaju proces proti inž. Friedrichu Rainerju in njegovi sestri Eriki Hannesschläger. Sin in hčerka bivšega nacističnega Gauleiterja Salzburške, Koroške in Gorenjske sta stala že januarja letos pred celovškim sodiščem, obtožena sta bila zaradi prekrška zakona, ki prepoveduje dejavnost v nacističnem duhu. Porotno sodišče v Celovu je prišlo do zaključka, da obtoženca nista kriva. S tem škandaloznim sklepom se tudi trije poklicni sodniki niso mogli strinjati in so to odločitev spoznali kot zmoto. Zato sta obtoženca včeraj stala pred dunajskim sodiščem zaradi prekrškov po § 3, odstavek 1 zakona, ki prepoveduje dejavnost v nacističnem duhu.

O poteku dunajskega sodnega postopka bomo poročali v prihodnji številki.

Izsiljevanje pri cenah za bencin

Cene za bencin so ravnokar povišali ponovno za 50 grošev. Kar kmalu nato pa je dal minister Staribacher petim deželnim glavarjem pravico, da sami določajo nove cene bencina. Vse to razburka javno mnenje, saj vse zgleda po izsiljevanju, ki ga izvajajo mednarodne naftne družbe. Minister Staribacher sicer nasprotuje temu pojmu, vendar sam izjavlja, da naftne družbe močno pritiskajo na vlado, pri tem pa so pomagale tudi trgovske zbornice, ki so prav tako govorile o pomanjkanju goriva, čeprav so skladišča v Avstriji do zadnje kapljice napolnjena. Na prstih lahko seštejemo tiste črpalke, ki so zaradi močnega turističnega navala ali iz drugih vzrokov kratkoročno prenehale dajati gorivo. Vse to so bili načrtni poskusi za ponovno povišanje bencina, ki prav tako koristi državi, ki dobi že skoraj polovico bencinske cene v obliki raznih davkov. Zato je tudi razumljivo, da je minister Staribacher dal možnost odločanja posameznim deželnim glavarjem, ki se sicer lahko izgovarjajo na vlado.

Vse to postopanje pa je neutemeljeno, prav posebno še ker na svetovnem trgu sedaj ni pomanjkanja goriva, nasprotno preveč ga je, tako da države, ki ga izvažajo, že nekaj časa zmanjšujejo proizvodnjo. Po izjavah nemških sindikalistov tudi višji menjalni tečaj dolarja ne more vplivati tako močno, saj je cena nafte na svetovnem tržišču ravnokar padla. Zanimivo pa je tudi vedeti, kako se godi tem koncernom, ki zahtevajo spet in spet podražitev bencina. Iz letnega poročila Mobil-Austria, ki je ravnokar izšel, lahko razberemo, da je to podjetje napravilo v letu 1980 skoraj 250 milijonov šilingov čistega dobička. In ta dobiček je napravilo podjetje, ki gotovo ni največje v Avstriji, lani je doseglo s svojo mrežo 12,1 % avstrijskega trga. Kot primerjavo si oglejmo izdatke vseh koroških občin (brez Celovca in Beljaka) leta 1978 za gradnjo cest, vodovodov in drugih prometnih naprav: skupno so izdale 220 milijonov šilingov. Prav gotovo zahteva po povišanju cen ni upravičena, razložiti jo je mogoče le z ekonomsko premočjo, ki jo imajo ta podjetja.

Sklenili so avstrijski koncept za prostorsko načrtovanje

Erwin Frühbauer, namestnik deželnega glavarja in odgovorni referent za prostorsko načrtovanje je izjavil, da so pri ravnokar sklenjenem prostorskem načrtu za celo Avstrijo precej upoštevali koroške želje. Po tej poti naj bi sprostili več zveznih sredstev za prizadeta področja, po novejših določilih dobijo namreč posebna zvezna sredstva le tista področja, ki so upoštevana v avstrijskem prostorskem načrtu.

Takšna področja na Koroškem so Althofen, Borovlje, Velikovec, področje Nock, Šentpavel v Labotski dolini in dolina Lesach, po sklepu iz leta 1975 spadajo zraven tudi vse občine v bližini državne meje.

Koncept, ki so ga sprejeli na zadnji seji avstrijske konference za prostorsko načrtovanje, naj bi usmerjal razvoj prostorske strukture v prihodnjih desetih letih. Nastal pa je v sodelovanju zveze, dežel in občin. Načrtovalci koncepta so skušali čimbolj upoštevati načela rasti gospodarstva, prav tako pa tudi zahtevo po stabilnosti in oskrbi prostora. Na ta način so skušali izstaviti smernice, ki bi preprečile enostranski strukturni razvoj, ki bi še povečal obstoječe razlike med posameznimi pokrajinami v Avstriji. Kot pravijo avtorji koncepta sami se razlike preveč ne bi smele povečati, odpravili ali zmanjšali jih bodo le pri maloštevilnih problemih. Kar se tiče delovnih mest v obrobnih področjih, preskrbe z živili ipd. glede zmanjšanja razlik ni mogoče pričakovati kakih čudežev.

Tudi v skupnosti Alpe-Adria namerava vseh devet dežel v prihodnje obravnavati skupna vprašanja prostorskega načrtovanja, prav tako pa v ožjem krogu dežel Slovenije, Hrvaške, Furlanije-Julijske krajine in Koroške.

24. letno poročilo Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu

Almanah o delovanju naše srednje šole

Šolska vrata letnika 1980/81 so se zaprla mladina je odšla na počitnice nabirat novih moči, da bo učni uspeh v novem šolskem letu boljši ali vsaj tak kakršen je bil. Spričevalo pa si je ob koncu šolskega leta izstavilo tudi ravnateljstvo, ki v svojem 24. letnem poročilu daje obračun o delovanju Zvezne gimnazije za Slovence v preteklem šolskem letu. Torej gre za pregledno poročilo in informacijo o življenju in delu slovenske gimnazije, ki je prav v tem šolskem letu dosegla doslej najvišje število dijakov, saj je le-to v minulem šolskem letu obiskovalo 538 dijakov. Prvič v zgodovini slovenske gimnazije so bili tudi trije 8. razredi.

Iz štatistike, ki tvori uvod letnega poročila je razvidno, da je navedeno število dijakov poučeval 34-članski profesorski zbor, kateremu načeljuje ravnatelj prof. mag. dr. Reginald Vospernik. Razen tega je na slovenski gimnaziji poučevalo še sedem učiteljev z drugih šol, tako da je celotni učni kader štel 41 članov. Iz poročila je tudi razvidno, da je upravno-vzgojna skupnost razdeljena na upravo šole, kustose, odbor šolske skupnosti v katerem so zastopani profesorji, zastopniki staršev in zastopniki dijakov, nadalje ta forum sestavljajo še referenti raznih dejavnosti kot je gledališče, idejna obramba države, knjižni klub in drugo, predsedniki delovnih skupnosti ter personalno zastopstvo. Iz šolske kronike je razvidna dejavnost slovenske gimnazije; iz le-te je moč razbrati aktivnost profesorjev in dijakov. V pregledu razredov je seznam imen dijakov posameznih razredov, temu sledi še pregled naslovov raznih šolskih nalog ter naslovi pismenih maturitetnih nalog. V nadaljnjih statističnih podatkih so navedeni še naslovi učbenikov, katerih se na slovenski gimnaziji poslužujejo, kako so delili študijske podpore in kako izgleda razvoj te ustanove v številkah.

V drugem delu 24. letnega poročila Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, so objavljeni razni prispevki o pomembnih dogodkih. Tu je najprej imenovanje Janežičevega trga v Celovcu, s katerim je slovenska gimnazija dobila nov naslov in tozadevna poročila raznih koroških časopisov. Eden izmed pomembnih dogodkov med šolskim letom je brez dvoma tudi šolska akademija. Poročilo objavlja njen spored ter tozadevna poročila oziroma odmeve v tisku. Tudi večina ilustracij pričujočega letnega poročila sestavljajo posnetki s šolske akademije in svečanosti imenovanja Janežičevega trga. Tu so kajpada tudi še spominski posnetki treh letošnjih maturantskih razredov s profesorji. Zanimiv je pregled socialnega porekla dijakov Zvezne gimnazije za Slovence v minulem šolskem letu ter tozadevni zemljevid, kjer je točno razvidno od kod prihajajo dijaki slovenske gimnazije.

V minulem šolskem letu je šel v pokoj prof. Janko Messner, o njegovem delovanju piše dvorni svetnik dr. Valentin Inzko. O hišnih in ledinskih imenih v Kožentavri piše prof. dr. Anton Feinig, o bralni vzgoji na slovenski gimnaziji prof. dr. Janko Zerzer, o glasbeni dejavnosti prof. Jožko Kovačič, o športni dejavnosti prof. Anton Malle, o poklicnem posvetovanju prof. dr. Stanko Cegovnik, o obisku sovjetskega kozmonavta Igor Schellander, o olimpijadi ruskega jezika na Dunaju Fini Kowatsch, o ekskurziji na Dunaj Boris Sturm, o ekskurziji v Gradec pa Jasmina Duller, Hanzi Wuzella in Andi Orože, ravnatelj dr. Reginald Vospernik pa poroča o Zvezni gimnaziji za Slovence v ogledalu koroške in izvenkoroške javnosti. Zaključek tvori še kratek povzetek v nemščini.

Tako je letošnje 24. letno poročilo spet zanimiv priročnik o delu Slovenske gimnazije v šolskem letu 1980/81.

Spomenik Nikoli Tesli

Pred kratkim so v Gospiču v Liki v Jugoslaviji odkrili v središču mesta kip svojemu velikemu rojaku, znanstveniku Nikoli Tesli. Spomenik v Gospiču so odkrili ob 125-letnici rojstva tega velikega znanstvenika, ki je s svojimi izumi napravil veliko revolucijo na področju električne energije. S svojimi številnimi znanstvenimi raziskavami, izsledki, konstrukcijami je Nikola Tesla človeštvu odprl široko možnost izrabljanja električne energije.

Nikola Tesla je maturiral v Karlovcu visokošolske študije je opravljal v Gradcu in v Pragi, vendar je študij zaradi svojih raziskovalnih del opustil in se med drugim zaposlil v Budimpešti, deloval pa je tudi v Parizu, največ svojih znanstvenih dosežkov pa je doživel v Ameriki. V skupini njegovih najpomembnejših del so temeljna odkritja večfaznega sistema prenosa električne energije, nadaljnja odkritja indukcijskega motorja in ustreznih transformatorjev in generatorjev.

V Jugoslaviji podeljujejo tudi nagrade Nikole Tesla, katero je letos za svoje znanstvene dosežke prejel dr. Borislav Stojanovič.

PREJELI SMO:

Pojasnilo SPZ ob ukinitvi Mladja

Slovenski prosvetni zvezi je ob ukinitvi revije Mladje bilo očitano, da ni bilo možno pripraviti zaželenega sestanka, ko je uredništvo Mladja ob svoji finančni situaciji tak sestanek na večkratno intervencijo zahtevalo. Priznamo, da do tega sestanka med našo organizacijo in uredništvom Mladja ni prišlo, ker to z naše strani (tajništva) organizacijsko ni bilo izvedeno. Vendar naj tu poudarimo, da je SPZ članica Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in da je kot taka akceptirala predlog, da nastalo finančno situacijo Mladja rešuje ZSO.

Kljub temu seveda nočemo valiti krivde na drugo organizacijo, če je zaradi organizacijskih hib prišlo do neprijetnega položaja — do izdaje črne številke Mladja. Ker nastaja vtis, da je temu v glavnem kriva SPZ, smatramo za potrebno, da javnost seznanimo z nekaterimi dejstvi.

Ko je Mladje bilo še v povoju in je v tisti fazi bilo še povsem pod okriljem drugih činiteljev, naša organizacija ni imela nikakršnih pomislekov, da mladih književnikov in njihovega prizadevanja ne bi podje uredništvu Mladja zagotovila prevzem stroškov tiska ene številke prla. Eno izmed prvih številk je SPZ ponatisnila v svojem koledarju. SPZ in tudi v nadaljnjih fazah finančnih težav literarne revije Mladja, naša organizacija ni ostala prekrižanih rok. Posebno je reviji SPZ segla pod roko, ko je številka 9/10 zaradi organizacijskih težav uredništva takorekoč obležala na tleh. Tedaj se je za obstanek revije naša organizacija posebno zavzela. Po nalogu odbora SPZ, je tedanji tajnik (Andrej Kokot) najprej poskrbel za finančni dotok tudi s strani matičnega naroda. Poleg finančnih težav, so revijo Mladje tudi tedaj pestile težave zaradi pomanjkanja sodelavcev. Tudi v tem oziru je tedanji tajnik SPZ poskrbel za nove sodelavce (Janko Messner, Valentin Polanšek, Andrej Kokot in drugi) in s tem reviji pomagal k njenemu nadaljnjemu obstoju. Tako je revija pričela izhajati štirikrat letno in si s tem zagotovila pravico za večjo subvencijo s strani deželne oziroma zvezne vlade, saj je tako izpolnila pogoje zakona o pospeševanju revijalnega tiska.

Kljub nakazanemu, je Mladje spet prišlo v težave. Vemo, da so bile tudi finančne, vendar je probleme povzročala tudi uredniška politika, saj je spet prišlo do odpada nekaterih vidnih koroških književnikov. Krivda pa je predvsem bila v tem, ker je s strani nekaterih urednikov Mladja prišlo do objave večkratnih nekolegialnih, čestokrat žaljivih izpadov napram posameznim avtorjem in tudi naša organizacija je bila večkrat tarča hudih kritik. Kljub temu se SPZ nikoli ni vmešavala v uredniško politiko revije. Kot že povedano, so zaradi takih razmer nekateri avtorji revijo zapustili oziroma odpovedali svoje sodelovanje. Tudi nekatere organizacije so reviji odpovedale svojo pomoč, čim le-ta ni več plavala v njihovih idejnih vodah. Naša organizacija svoje podpore Mladju tudi tokrat ni odrekala.

Slovenska prosvetna zveza slej ko prej smatra za potrebno, da koroški Slovenci potrebujemo literarno revijo, ki naj bi bila odprta slehernemu besednemu ustvarjalcu naše narodne skupnosti, ne glede na njegovo osebno nazorsko usmeritev. V tem smislu v celoti podpira smernice Mladja, objavljene v številki 41. SPZ iskreno želi, da bi revija izhajala tudi v bodoče in bo vsako tozadevno iniciativo po svojih močeh podpirala. Želimo, da revija Mladje svojih bralcev ne bo razočarala in da bi novemu uredništvu uspelo utrditi zaupanje tudi pri slovenskih organizacijah, ki so napram reviji, deloma upravičeno, gojile neko distanco. To je verjetno bil tudi eden izmed vzrokov, da do razgovora med Mladjem in SPZ ni prišlo, ker je pač na obeh straneh močno omajano medsebojno zaupanje.

Slovenska prosvetna zveza s tem pojasnilom skuša razmerje z Mladjem (ali revijo z novim imenom) vzpostaviti na osnovi načel medsebojnega spoštovanja in tako obnoviti zaupanje, ki je v tem trenutku potrebno za obe strani.

Slovenska prosvetna zveza
Izvršni odbor

Zakaj ni avstrijskih poštnih znamk z motivi iz zgodovine in življenja narodnih skupin?

Pisec teh vrstic je že večkrat predlagal, deloma javno v tiskanih delih, deloma v pismih generalni poštni direkciji na Dunaju, naj bi spričo množice znamk z motivi iz avstrijske zgodovine kdaj izdali tudi znamke, morda kot posebne znamke z doplačilom, z motvii iz življenja in zgodovine narodnih skupin, predvsem koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. To države ne le nič ne stane, ampak ji prinese še dodatne dohodke, s tem pa bi lahko pokazali, da je Avstrija tudi domovina koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. Vse te pobude pa so ostale brez odgovora in verjetno se ne motimo, če domnevamo, da so se temu uprle znane Slovanom sovražne sile, predvsem na Koroškem.

Vendar: na Finskem so pred leti izdali znamko, ki je prikazovala predstavnika finskih Švedov barona Gadolina — ta je v finski zgodovini igral pomembno vlogo — in finska država zaradi tega ni propadla. Zakaj se ne bi Avstrija s poštno znamko spomnila tako odličnih osebnosti, kot sta bila gradiščanski hrvaški pesnik Miloradič ali voditelj Slovencev msgr. Valentin Podgorc? Ravno kar so tiče koroških Slovencev, je v njihovi zgodovini še dosti drugih pomembnih osebnosti, denimo slikar Marko Pernhart (ki si ga poudarjeno nemško usmerjeni Korošci po krivici lastijo), pa tudi Andrej Einspieler bi bil vreden take počastitve, ker mu komaj lahko odrekamo njegov velik pomen za koroške Slovence.

Lahko bi mislili tudi na to, da bi poštne znamke upodabljale tipične slovenske oz. gradiščanskohrvaške kulturne dobrine. V zvezi s tipičnimi pokrajinami bi to lahko le služilo negovanju domovinskega čuta narodnih skupin v Avstriji. Pri tem bi lahko poleg nemškega upoštevali tudi slovensko oz. hrvaško ime kraja ali pokrajine in to brez ozira na normativno topografsko dvojezičnost, ki tako ali tako obstaja le na papirju in samo na Koroškem.

dr. Theodor Veiter

Slovensko prosvetno društvo „Zarja" v Železni Kapli vabi na

folklorno srečanje

v nedeljo 26. julija 1981 v Železni Kapli

Spored:
ob 11.00 uri koncert godbe na pihala pred hotelom Obir
ob 13.30 uri zbiranje folklornih skupin pri glavni šoli
ob 14.00 uri povorka in nastopi folklornih skupin iz Avstrije, Italije, in Jugoslavije, pred hotelom Obir
ob 17. uri ples z ansamblom Vellachtal-Sextett

Retoromani zahtevajo boljšo zaščito

S študijo „Smrt retoromanščine", ki ima celo podnaslov „Začetek konca Švice", in z gostim katalogom zahtev hoče Institut de Cuors Retoromontschs (Rumein GR) zbuditi pozornost javnosti in oblasti za četrti jezik dežele, katerega obstoj je po njegovem mnenju ogrožen. Gre za zasebni inštitut pod vodstvom patra Flurina Maissna, ki je pobudo tudi sprožil. Avtor študije je Jean-Jacques Furer; prav groteskno, Berenčan francoske materinščine, ki se je na podlagi statističnih virov s to temo dve leti intenzivno ukvarjal.

Celotno število Retoromanov še raste, kakor kaže razprava, vendar šibkeje kakor drugo švicarsko prebivalstvo. Na samem retoromanskem ozemlju se je število retoromanskega prebivalstva v letih 1950—1970 zmanjšalo s 36.127 na 32.496 ljudi, in kakor kažejo prvi rezultati popisa iz l. 1980, se upadanje nadaljuje. Prav pretežno retoromanske občine so hudo ostarele. Jean-Jacques Furer je prepričan, da bodo Retoromani izumrli že na samem začetku prihodnjega stoletja, če ne bodo v nadaljnjih desetih letih storili nič odločilnega.

Mladi Retoromani se zmeraj bolj izseljujejo in tisti, ki ostajajo, so že danes „dvojezični". Nemško-švicarska televizija — oddaje iz romanskega predela ali Tessina praktično nimajo gledalcev — kakor tudi stiki s sosedi ali turisti dajejo prednost germanizaciji romanske zveze. Retoromanski otroci obvladajo v glavnem samo rudimentarni, družinski retoromanski besedni zaklad, močno pomešan z modnimi, iz nemščine izposojenimi besedami. Jezikovni, socialni in verski vzroki in ne nazadnje politična nasprotja bodo še olajšala smrt retoromanščine.

Da bi ohranili retoromanščino, je treba po avtorjevem mnenju več storiti, kakor pa le priskrbeti ‚pomirjevalno sredstvo" za umirajočega. Predvsem bo treba priznati retoromanščineo kot zvezni uradni jezik kantona Graubünden kakor tudi v vseh javnih službah. Pouk naj bi bil v retoromanskih občinah retoromanski, tako da bi bilo mogoče doseči zrelostni izpit v retoromanskem jeziku. Avtor poleg tega zahteva romansko univerzo, kjer bi Retoromani lahko študirali, in retoromansko radijsko-televizijsko družbo.

O finančnih posledicah omenjenih zahtev na tiskovni konferenci, na kateri so predstavili študijo, niso podrobneje govorili. Pater Flurin je samo rekel, da za teritorialno obrambo Švice brez nasprotovanj odobrijo milijardne vsote, pri obrambi kulturne Švice pa se prepirajo za 60 ali 100 tisoč frankov.

Zvezne oblasti se vsekakor zavedajo svoje odgovornosti pri ohranjanju četrtega jezika v državi in s tem kulturne mnogoličnosti Švice. Za varstvo kulturne in jezikovne posebnosti dolin z italijanskim in retoromanskim jezikom namenja letno 640.000 frankov. Razen tega se ob različnih priložnostih zavzema za kulturno življenje v retoromanskem Graubündenu. Pomoč poteka predvsem prek sodelovanja z „Ligia Romontscha" (organizacija Retoromanov), ki je na tiskovni konferenci izjavila, da pozdravlja študijo inštituta iz Rumeina in podpira njegovo analizo. Hkrati pa priznava, da tako Zveza kakor kanton Graubünden bistveno prispevata k ohranitvi retoromanske kulture.

Brez znatnih finančnih sredstev bi lahko v doglednem času uresničili ukrepe, ki bi izboljšali ozračje. Tudi če je retoromanščina samo nacionalni jezik, ne pa uraden, na primer razumejo, da Retoromani nasprotujejo, če so PTT prospekti ali razna opozorila v Graubündenu razpečavani v angleškem jeziku, medtem ko retoromanščino popolnoma prezrejo.

Študijo „Smrt retoromanščine" so posredovali članom zveznega sveta (parlamenta) in zveznim oblastem.

Naši razgledi

Pohod „Po poteh Domnove čete“ preložen na 9. avgust

Zveza koroških partizanov in Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ iz Pliberka sta vabila zadnjo nedeljo na spominski pohod na Komelj. Pohod ob dnevu vstaje slovenskega naroda pa je padel dobesedno v vodo. Neurje, ki je prizadelo vso državo je preprečilo tudi letošnji pohod na Komelj. Organizatorji so ga zato preložili na 9. avgust (glej tudi vabilo).

Udeleženci, ki so se kljub neugodnemu vremenu zbrali pri Apovniku, so se po odpovedi pohoda peljali v Šmarjeto k Tomažu. Ob ljubeznivi pogostitvi pri Tomaževi družini so se udeleženci iz Koroške in Slovenije spominjali partizanskega boja ter z narodno in partizansko pesmijo zagreli vzdušje. Ker se je vreme za nekaj časa razjasnilo, se je ob spomeniku po 12. uri zbralo precej ljudi, ki so se preko hudo razritih gozdnih poti pravtako podali v Šmarjeto, kjer je bil tudi zaključek tega spominskega dneva na slavne čase partizanskega boja. Skupno se je zbralo kljub spremenlivem vremenu nad 80 ljudi. Udeleženci antifašističnega boja so pred in v Tomaževi domačiji pripovedovali o svojih doživetjih. Poudpredsednik ZKP Lipej Kolenik je predstavil Tomaževo domačijo, ki je bila vedno zanesljiva postojanka, hčerki sta sodelovali kot kurirki, hiša pa je bila dobro zavetišče. Sedanji gospodar Herman Tomaž je bil tedaj star 6 let. Leskovec Lipej, vodja partizanske skupine je pripovedoval, kako so se nedaleč od Tomaževe domačije spopadli z Nemci, ki so jih čakali v zasedi. Pri tem spopadu je bil Leskovec Lipej na obeh nogah ranjen, le s težavo se je rešil v gozd, kjer ga drugi dan psi fašistov niso izvohali, ker jim je dež zabrisal sled. Domačini so ga rešili in nekaj dni pozneje so ga ranjenega nesli preko Pece v Robanov kot, blizu Solčave, kjer je bila bolnica. Peter Tomažin, zastopnik borcev iz Raven pa je govoril o prvih spopadih, ki jih je imela njegova partizanska skupina že 1943. leta. Tudi tedaj, ko so v teh krajih bili partizani še bolj redki, so dobili podporo s strani domačih ljudi, ki so jih med drugim informirali kdaj lahko prečkajo železniško progo, oz. kdaj je varen prehod čez Dravo. Med udeleženci je bil tudi Jurij Bojanovič, ki je pred 37 leti preživel poleg dveh drugih napad na Domnovo četo in je nato vodil to partizansko skupino v izpolnjevanju novih nalog. Srečanja pri Tomažu sta se udeležila tudi predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc in konzul SFRJ Alfonz Naberžnik s soprogo, predsednik ZSI Jože Partl, predsednik ZSM Marjan Pečnik. Družabni del srečanja ob moštu in raznih prigrizkih se je končal sredi popoldneva.

Leskovec Lipej pripoveduje o spopadu pred Tomaževo domačijo

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Šentvidu v Podjuni vabi na

KULTURNI VEČER

v nedeljo 26. julija 1981 ob 20.30 uri v Kulturnem domu Danica v Šentprimožu.

Sodelujejo: MPZ „Danica“, moški zbor SPD „Edinost“ iz Pliberka, trio Korotan in folklorna skupina

Udeležencem srečanja je zaigral tudi Bromanov harmonikaš

Zveza koroških partizanov - Področni odbor Pliberk ● Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku ● Krajevno združenje ZSM Pliberk

V A B I L O

OB DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA VABIMO NA

2. spominski pohod na Komelj

„Po poteh Domnove čete“

KI BO V NEDELJO 9. AVGUSTA 1981

Zbirališče je od 8. do 8.30 ure (po avstrijskem času) pri tovarišu Janku Apovniku v Borovju štev. 32 pri Pliberku (Woroujach bei Bleiburg). Apovnikova hiša je ob cesti, ki vozi iz Pliberka proti državni meji — Holmec, 2 km pred mejo na razpotju Šmarjeta — gostilna Kos.

Odhod od Apovnika bo ob 8.30 uri preko Šmarjete do spomenika padlim partizanom na Komeljnu, kamor bomo prispeli ob 12.30 uri, kjer bo kratka spominska svečanost potem pa partizanski miting. Za malico in pijačo bo preskrbljeno. Ob 16. uri skupen odhod v dolino.

Na pohodu bomo obujali spomine na težke čase naše narodno osvobodilne borbe in se spominjali vseh tistih, ki so v tem težkem času trpeli in dali svoja življenja za našo svobodo.

Na ta II. spominski pohod vabimo vse, posebno še naš mladi rod, da se bo še bolj seznanil z našo slavno preteklostjo.

Pot pohoda je dolga 9 km v eno stran. Za tiste, ki imajo s seboj otroke, pa je možno, da se priključijo pohodnikom sredi poti pri cerkvi v Šmarjeti. Za vse tiste, ki pa te poti ne zmorejo zaradi bolezni ali starosti, pa je zbirno mesto pri spomeniku ob 12.30 uri.

Ob deževnem vremenu bo spominska svečanost ob 13. uri pri spomeniku.

DOB PRI PLIBERKU:

Dvomi v nepristranost izvedenca

V pliberški pisarni ZSO se je javil že večkrat Jože Katz iz Doba pri Pliberku. Na kmetiji se mu je zgodila nenavadna nesreča. Februarja 1979 se je v hlevu odtrgal bik, se izmuznil iz hleva ter na cesti povzročil nesrečo, pri kateri je bil poškodovan 22-letni fant iz Pliberka. V zvezi s to nesrečo je prišlo do procesa, ki še vedno teče. Jože Katz nam je povedal, da je napravil priziv proti prvi obsodbi, s katero so njegovo ženo obsodili kot krivo (žena je lastnica kmetije), da je povzročila težko telesno poškodbo iz malomarnosti. Priziv je na dolgo in široko utemeljil. V tej zvezi igra določeno vlogo tudi sodni izvedenec gospod Faustner, ki je pred to obravnavo na licu mesta ocenjeval, kako je bil privezan bik. Po izkušnjah, ki jih ima kmet in drugi ljudje iz okolice Pliberka, dvomijo v nepristranost gospoda Faustnerja in imajo občutek, da Slovencem ni naklonjen. Kot zastopnik kmetijske zbornice v Velikovcu je imela njegova beseda veliko težo, ocenjeval je npr. katera kmetija bo v seznamu gorskih kmetov. Tudi v zvezi s tem seznamom je napravil izkušnjo, ki mu daje občutek, da je gospod Faustner pristranski. Katzova kmetija je bila gorska kmetija z 29 točkami, naenkrat pa ni bila več v seznamu. Pristojen je bil gospod Faustner. Jože Katz je zahteval, da se kmetija na novo oceni. To se je tudi zgodilo. Medtem pa je šel gospod Faustner v pokoj, sedaj je še aktiven kot sodni izvedenec. Nova komisija ni videla vzroka, kmetije ne uvrstiti med gorske kmetije. In občutek nepristranosti ima sedaj tudi pri izjavah, ki jih je napravil ob zadevi z bikom. Tudi durgi kmetje so prepričani, da je bil bik privezan kot je v teh krajih pač običajno in ne vidijo nobene malomarnosti pri ljudeh, ki opravljajo kmetijo, posebno še, ker je bil bik privezan celo zimo in se nikoli ni odtrgal.

Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Šentjakobu v Rožu

vabi na

POLETNO NOČ

v šotoru v soboto 25. julija 81 ob 20. uri v Šentjakobu v Rožu.

Za zabavo bo igral znani ansambel „Fantje treh dolin“ iz Slovenije.

Slovenske kulturne prireditve za turiste

BILČOVS

Pri Miklavžu v Bilčovsu je Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ priredilo zadnjo soboto kulturni večer, s katerim vsako leto predstavi letoviščarjem spored iz kulturnega delovanja domačega slovenskega prosvetnega društva. Domačinov in turistov je bilo toliko, da nekateri nis dobili sedežev. Po pozdravu predsednika društva Gašperja Ogris-Martiča je kot prvi nastopil domači mešani pevski zbor pod vodstvom Jožka Boštjančiča.

Sledil je nastop petih mladih učencev glasbene šole v Bilčovsu; na harmoniki je zaigral Peter Potočnik, na flavti Monika Seher, instrumentalni trio Kristijan in Hanzi na flavti ob spremljavi njune sestre Ursule Filipič na kitari je zaključil spored učencev glasbene šole. Nato pa je napovedala mag. Anica Gasser mešani pevski zbor graških študentov, ki so povsem presenetili. Po nastopih v Suhi, Šentlipšu, Mariboru, Borovljah, Rožeku in drugih krajih se je novo sestavljeni zbor predstavil tudi v Bilčovsu. Zapel je mednarodni program med drugim slovensko, švedsko, makedonsko in nemško pesem. Italijansko ljubezensko pesem in slovensko „Bilečanko“ pa je ob spremljavi pevovodje zbora Romana Verdela zapela nemška študentka gospodična Godek, ki se je pridružila slovenskim študentom in že dobro napreduje pri učenju slovenščine, kar je pri prepevanju dokazala. Publika je z močnim aplavzom pozdravila njeno petje in njen trud. Moški zbor „Bilka“ je z domačimi pesmimi zaključil kulturni spored.

Ansambel Veselih hmeljarjev iz Žalca pa je z poskočnimi vižami poskrbel za razvedrilo v družabnem delu kulturnega večera. Srečolov je prinesel marsikatero presenečenje za publiko, društveni blagajni pa nekaj drobiža, ki bo društvu nekoliko olajšal izpolnjevanje društvenih načrtov.

DOBRLA VAS

V četrtek 16. julija je bila kulturna prireditev v Kulturnem domu v Dobrli vasi, ki jo je priredilo SPD „Srce“ iz Dobrle vasi. Tudi tukaj so poleg domačinov napolnili dvorano številni turisti, mnogi so morali stati celo zunaj na terasi. Domači mešani zbor pod vodstvom Albina Kranjca je po govoru tajnika društva Martina Pandela otvoril večerni spored. Mladinska folklora SPD „Zarja“ iz Železne Kaple je nato predvajala svoje komade iz ohranjenega folklornega blaga. Hodiški tamburaški zbor pod vodstvom Dorice Sabotnik, je nadaljeval spored. Prvi del sporeda pa sta s prvim javnim nastopom zaključili Magdalena Wieser in Micka Miškulnik, mlad duo z Gur, z venčkom narodnih pesmi in napevov. Drugi del sporeda je oblikovala mlada romunska folklorna in pevska skupina, ki se je nahajala na počitnicah ob Goselnem jezeru. Živo in veselo so prinesli na oder svoje narodno blago, ki so ga poslušalci z veseljem sprejeli. Spored je zaključil domači mešani pevski zbor.

ŠKOFIČE

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Škofičah že vrsto let prireja kulturne večere, ki so v glavnem namenjeni tujim gostom, ki so na letovanju v naših krajih. V nabito polni Bürgerjevi dvorani v Škofičah je zbrano množico prisrčno pozdravil predsednik domačega prosvetnega društva Herman Jäger in želel prijeten potek večera. In dejansko bil je prijeten večer, ki ga ni motilo, da se je del programa odvijal ob razsvetljavi sveč, ker je strela udarila v bližnji transformator in ni bilo več električnega toka.

Kot po navadi imajo Škofičani vedno odličen program. In tako je bilo tudi letos. Pod vodstvom Simone Pörtsch je mešani pevski zbor zapel celo vrsto pesmi, ki jih je publika nagradila z navdušenim aplavzom. Posebnost večera je bil vsekakor „Janšejev oktet“, ki ga vodi Janšejeva Simona (Janšejevi se namreč pišejo Pörtsch in so domačini iz Holbiča). Tu ne gre samo za družino, ki odlično poje, marveč tudi za družino, ki nosi glavno breme kulturne dejavnosti društva. Oktet je zapel osem pesmi, od tega štiri ob spremljavi do-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Srečanje planincev na Bleščeči

V soboto so naše planince v njihovi planinski postojanki „Koči nad Arihovo pečjo" na Bleščeči obiskali najvišji predstavniki Avstrijskega planinskega društva Koroške in Planinske zveze Slovenije. Pobudo za to srečanje je dalo Slovensko planinsko društvo Celovec.

Avstrijsko delegacijo je vodil predsednik koroških sekcij Avstrijskega planinskega društva dr. Kurt Dellisch, slovensko pa predsednik upravnega odbora Tone Bučer.

To je bilo prvo takšno srečanje z našimi planinci. Potekalo je v prisrčnem vzdušju polnem medsebojnega razumevanja. Želja vseh je bila, da bi to srečanje pomenilo začetek nove ere medsebojnega sodelovanja planincev, ki jih druži velika ljubezen do gora.

Podrobneje o poteku tega prijateljskega srečanja pa poroča navdušeni planinec Franci Černut.

Zelo neprijetno, deževno vreme nas je spremljalo preteklo soboto na našo planinsko postojanko na Bleščeči. Spet enkrat smo se napotili gor, da se v tem idiličnem planinskem svetu sestanemo s prijatelji planinci sosedi tako iz naše ožje domovine in tudi iz Jugoslavije. Zato nam tudi močno deževje ni moglo skaliti dobre volje in uren korak nas je v veselem pričakovanju hitro pripeljal do naše koče. Nismo bili prvi — kratek pozdrav in že najde vsak svoje delo, saj pravemu planincu je koča pri srcu, kot domači krov, katerega z ljubeznijo oskrbuje. Še ni vse opravljeno, že prihajajo prvi gostje. Tonči že od daleč maha v pozdrav; nič več ni čutiti dežja, vsa planina je v hipu polna sonca, polna radosti, polna toplote — dva

prijatelja se objameta. In že zaslišim pozdrav „Grüß Gott!" Dva človeka približno enake starosti segata v roko — nisem še videl tega obraza a njegove oči mi povedo vse; „Grüß Gott bei euch" ponovi in trda roka se mi zdi tako mehka, kot ljubeča materina dlan. „Zdravo fantje!" — sosedje iz Slovenije so prispeli na cilj. Prisrčen pozdrav z več ali manj starimi znanci: Tone Bučar, podpredsednik upravnega odbora Planinske zveze Slovenije, spusti neko robato na račun vremena, toda vidi se, da prav za prav niti ne misli resno. On je sin narave, povezan je z njo s srcem in dušo, pa naj ima ona zakone kakršnekoli že — kaj je že planincu dež, več ko do kože itak ne more biti moker. Zopet prihaja majhna skupina; spremljata jo dva psa — gorski reševalci s pomočniki. Lubo z nervozno gesto potegne preko las: „to je vendar . . .". „Grüß euch Gott! — Dellisch mein Name". Toplo pozdravljamo predsednika Koroških sekcij Avstrijske planinskega društva. Tipičen planinec, čeprav po poklicu pravnik, vedno nasmejanega obraza, vedno spet kako hudomušno opazko za bregom; vrši še vrsto funkcij pri gorski reševalni službi, je podpredsednik Avstrijskega planinskega društva itd. Tako nas je zbrana dobra dvajsetica planincev, tudi nežni spol je kar dostojno zastopan, le bratje iz Slovenije so, kot vse izgleda, iz bojazni pustili svoje dečve doma. Vseeno pa so čast Slovenije rešile tri „pristne Slovenke", ki živijo in delujejo med koroškimi Slovenci.

Tov. Kupper je nato v imenu Slovenskega planinskega društva Celovec izrekel vsem navzočim dobrodošlico na Bleščeči ter zaželel temu mednarodnemu srečanju planincev dober potek in kot prva točka je sledila izvrstna zakuska — pečene postrvi „a la Tonči" — mislim, da je vsak nadaljnji komentar odveč! Po obedu spregovori g. dr. Dellisch besede zahvale za povabilo, za postrežbo in pove, da je zelo srečen biti v tem krogu prijateljev v tem čudovitem kraju. Obžaluje, da so mnogi planinci morali odpovedati, ker so na dopustu ali drugotno zadržani, kot prijatelji iz vrst „Naturfreunde". Izrazil je tudi željo, da bi sodelovanje tako s Slovenskim planinskim društvom Celovec in s Planinsko zvezo Slovenije ne ostalo le omejeno na posamezne akcije, marveč naj bi našli povsod skupne poti za naš skupni cilj. V dar je poklonil planinskemu društvu različna dela strokovne literature s področja planinstva ter končal z iskreno željo po ponovnih srečanjih v še večjem številu na katerem koncu lepega planinskega sveta že. V odgovor je tov. Kupper še dopolnil misli predgovornika, opozoril na idejo planinstva, kot vez med narodi, med državami, saj je ljubezen do planin, do gora izraz ljubezni do svobode, do prostosti duha, ki gre kot pogled z vrha gore brez vsakih ovir v daljne daljave in se le tam nekje izgublja v neskončnosti horizonta. Zato planinci ne priznavamo meja, ki bi ločile narode med seboj, marveč vidimo v njih samo geografske opredelitve, ki jih nam narekuje družbeni ustroj. Dodal je še, da je skrajni čas najti skupni jezik med planinci ne le v ožji domovini, temveč tudi daleč preko meja. Član Celovške sekcije Avstrijskega planinskega društva je pripovedoval nato epizode, ki jih je doživljal na pohodih v Julijcih in v Dolomitih. „Kolikokrat mi je bilo žal, da nisem znal jezika soseda" — je bila njegova ugotovitev in pravcati ponos je zvenel iz njegovih besed, ki jih je povedal v naši materinščini. Za hip je zavladala tišina, slišati je bilo utrip srca, en sam utrip, ena sama misel, ena sama želja; nisem se sramoval solze, ki mi je kanila iz očesa. Sledila je zdravljica, sledila je pesem — slovenska in nemška — „ja Bergkameraden sind wir." Ko bi vsi tako mislili, kakor mi, vsi živeli po teh načelih, spoštovali drug drugega, bili enostavno ljudje, ne spraševali po tem kaj si, kaj imaš, kaj veljaš — kako čisto drugačen bi bil svet. Ob pesmi, ob pogovoru, ob izmenjavi mnenj so minile ure kakor minute; posloviti smo se morali. Z ženo sva jo mahala skozi temo v dolino; deževalo je kakor iz škafa — naju pa je spremljalo sonce, obdajala naju je prijetna toplota, vedela sva, da imava vrsto novih prijateljev.

F.Č.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo: 9020 Celovec/Klagenfurt, St. Ruprechterstraße 19/IV (Sindok), telefon 84 9 24, teleks 42086; uprava: 9021 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 32 5 50 - Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Slovensko prosvetno društvo Borovlje vabi na

IZLET V SLOVENIJO

v nedeljo 23. avgusta 1981, z odhodom ob 6. uri

izpred avtobusne postaje v Borovljah.

Peljali se bomo z omnibusom iz Borovelj preko Ljubelja, Tržiča, Jesenic, Kranjske gore, Vršiča (1611 m) v Soško dolino, kjer bo kratek oddih s kosilom. Iz Soške doline nas bo vodila pot v Cerkno in preko Škofje Loke in Kranja nazaj na Koroško.
Izlet bo vodil odlični poznavalec Slovenije in star prijatelj koroških Slovencev, tovariš Silvo Ovsenk.
Cena izleta znaša 150 šilingov.
Prijave sprejema Andrej Wieser, Hauptplatz 9, 9170 Borovlje.

Prisrčno vabljeni!

Sele - ostal nam bo v nepozabnem spominu

V četrtek 9. julija se je velika množica pogrebcev na selškem pokopališču poslovila od Tomaža Juga pd. Spodnjega Bošnjaka iz Sel. Vzrok smrti je bil nenavaden in tragičen. V Šmarjeti v Rožu je 68-letni Tomaž Jug obiral češnje, pri tem pa se je odlomila veja in padel je tako nesrečno, da je po prevozu v celovško bolnišnico umrl.

Tomaž Jug je bil mož značaja in zvest izročilom svojih prednikov, ki so vsi ljubili svoj rod in narod. V najtežjem času zgodovine Slovencev, ko je pri nas zavladal kruti nacizem, je kljub brutalnemu strahovanju našega ljudstva podpiral partizane. Zaradi tega so ga nacisti že 22. julija 1943 obsodili na zaporno kazen, kjer je moral mnogo pretrpeti. Vendar dočakal je svobodo. Nadaljeval je delo v narodov blagor in v blagor družine. Njegova tragična in mnogo prezgodnja smrt je močno odjeknila po deželi in težko prizadela vse, ki so ga poznali, zlasti pa ženo in otroke, ki so zgubili dobrega in skrbnega moža in očeta. Rajni Tomaž je bil še poln energije in podjetnosti, prava gorska grča in prav zato je nenadna in popolnoma nepričakovana izguba tem večji udarec, ki ga bo le težko mogoče preboleti.

Kako priljubljen in spoštovan je bil pokojni Tomaž Jug med našim prebivalstvom, najbolj prepričljivo dokazuje velika udeležba na pogrebu, katerega so se poleg domačinov udeležili tudi vidni predstavniki naše narodne skupnosti in mu tako izkazali svojo poslednjo čast in zahvalo, za vse kar je dobrega storil, in tega je bilo veliko.

Pogrebni obred je opravil domači župnik Matko ob asistenci domačina Ivana Olipa.

Tomaža Juga bomo ohranili v častnem spominu, globoko prizadeti ženi in otrokom izrekamo naše globoko sožalje.

Olimpiada ruskega jezika v Moskvi

DIJAK SLOVENSKE GIMNAZIJE SI JE PRIBORIL SREBRNO MEDALJO

Pred nedavnim se je sedmošolec Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu Miha Vrbinc na priporočilo profesorja ruščine, Pinterja, udeležil avstrijskega natečaja ruščine in dosegel prvo mesto. Ta uspeh mu je zagotovil udeležbo na olimpiadi ruskega jezika v Moskvi. S šestimi avstrijskimi dijaki se je udeležil natečaja, v katerem je skupno sodelovalo 350 udeležencev iz celega sveta. Na olimpiadi je dosegel odlično drugo mesto oziroma srebrno kolajno, kar je velik uspeh ne samo za mladega Vrbinca temveč tudi za gimnazijo in sploh vse koroške Slovence, saj je to uspeh, ki mu ga ni primera.

Od možnih 150 točk, jih je dosegel 136. Za zmago so mu manjkale samo štiri točke. V Moskvi so dijakom priredili zanimiv poučen turističen program, v okviru katerega so si ogledali vse tisto, kar so se učili iz knjig za ruščino.

Čeprav je mladi Vrbinc takšen „as" v ruščini, pa je na vprašanje, ali si bo izbral ruščino za študijski predmet, menil, da ga bolj zanima naravoslovje. No tudi v bodočem študiju mu bo ruščina koristno služila, saj je znano, da so Rusi odlični naravoslovci in da imajo dobro strokovno literaturo.

Mlademu olimpijskemu zmagovalcu s srebrno medaljo iskreno čestitamo k temu velikemu uspehu.

Slovensko prosvetno društvo „Vinko poljanec" v Škocijanu vabi na

FOLKLORNI VEČER

v soboto 25. julija 1981 ob 20.30 uri v farni dvorani v Škocijanu.
Gostuje: folklorna skupina KUD Anka Ošpuh iz Ludbrega (Varaždin)

Valentin Polanšek 91

BRATOVSKA JESEN

II. del

Matevž se je svetil čez ves obraz: Kaj govori brat? Ali se mu le sanja? Ne, res govori! . . . Zato je planil Matevž z besedo na dan:

„Ji je bilo Vesna ime?"

„Kako si dejal? . . . Kako? . . . Seveda, Vesna sta jo klicala krčmarja, res, tako sta jo klicala! Zame malo čudno ime. Jaz ga še nikdar nisem slišal. Zato sem ga tudi pozabil. A večkrat sem mislil na tisto čudovito dekle. Vesna, da! Kako pa ti to veš? Ti . . .?"

Gledala sta se in molče je bilo izpovedano mnogo več, kakor bi besede dale. Potem je Matevž z drugačnim glasom, kakor da so medtem minili vekovi ljubezni in kričečega življenja, povedal:

„Ona mi je posredovala novo harmoniko, ki je še sedaj skrita v tisti gostilni, če je niso medtem porušili ali kar že. Ona je naredila toliko zame, jaz pa sem jo tako malo razumel. Spočetka. Pozneje je bilo drugače. A tedaj je že bila aktivistka. Klicala jo je višja sila. Morala je v Ljubljano nazaj . . ."

Domen je hlastal po bratovih izpovedih.

Po dolgem času je potegnil Matevž iz sebe:

„Potem si ti tisti vojak, o katerem je krčmarica s takim navdušenjem pripovedovala, da je hodil rad v gostilniško kuhinjo in vselej povedal kako prijazno slovensko!"

Kako sta se spet gledala in se občudovala.

„Pa tako blizu si bil, pa se nisva našla! Je to mogoče?"

Spet ogledovanje.

„Ko bi se ti Vesni malo približal, bi morda prišel na mojo sled . . ."

„Veš, tega pa si nisem upal. Bilo je tako: Kadar me je ona pogledala, me je po vsem životu zapekla nemška vojaška uniforma. Ona ni govorila z menoj več kot z drugimi vojaki. Bila je korektno prijazna, nasmehnila pa se nobenemu vojaku ni! Nihče se ni upal peteliniti krog nje, tako se mi je zdelo. Kaj pa sem bil tam, morda petkrat vsega skupaj."

„Bogve kako bi se zadeva naprej razvijala, če bi oba postala dezerterja in se potikala po tem prekletem svetu?"

„Dejal si, da te je nagovarjala, naj bi se premaknil v Ljubljano? Zakaj pa je ni ubogal? Če je bila politična ilegalka, je gotovo imela dobre zveze. Vsi taki pa so politične razmere za italijanske fašiste bolj poznali kot mi. Gotovo so s tem računali, da bo Mussolini prej klecnil kot Hitler. Saj vidiš, kako je sedaj! Odkar so septembra Lahi kapitulirali, se mi zdi, da tam okoli Ljubljane že kar partizani sami vladajo."

Potem mu je zaupal še več intimnosti . . .

Domen je vase pogreznjen dolgo molčal. Ko je spet spregovoril, je bil njegov glas sila spremenjen:

„Rajna Minka je tudi hotela od mene otroka . . ."

Nihal je z glavo.

Višji okajevec je sklical posvet posebne vrste: Šlo je za pretres vseh kazenskih postopkov in likvidacij. Nekdo je dejal:

„Ne sme se dogajati, da bi med prebivalstvom nastal vtis, kakor da je vsak ogrožen, da ga bodo partizani ubili! To je ravno nasprotje temu, kar hočemo doseči. Prebivalstvo mora dobiti občutek varnosti in pravice pod partizansko oblastjo. Ustrahovanje, pritisk, grožnje in pobijanje, to so nacistična načela, po katerih zasužnjujejo narode."

„Zato je predvsem naloga obveščevalcev, da o sumljivi osebi zberejo vse podatke in tudi na primeren način posvarijo nevedneže ali take, ki hočejo sedeti na dveh stolih hkrati. Če pride do hujšega, da vsled takega dejanja pride do dokazljivih izdaj v korist sovražniku, tedaj so nujni strožji ukrepi. Treba jih je izvesti in poročilo oddati na pristojno višje mesto!"

Matevž je samo poslušal. Okajevec je nadaljeval:

„Likvidacije, kot obeh kmetov na Obvrhju, so upravičene, kajti vsi prebivalci, ki so bili spraševani pred tem, so izjavili isto, kar po partizanskem zakoniku pomeni likvidacijo. Potem tudi nihče ni obsojal našega postopka. Povsod se je prebrala pisana sodba v imenu slovenskega naroda, nato se je izvršila likvidacija!"

„Kijev je trd borec, a človeško, je dejal, taka reč ni zanj. Zato je bil Krsto določen, da ustreli kmetavzarja nemčurja."

Vselej pa je treba imeti pred očmi, da ne teče zaradi partizanskega zakonika dodatna slovenska kri."

S tem se je Matevž strinjal in prikimaval.

„Preverjati in preverjati in priče in priče, preden pade sodba!"

Oogrčen je bil slišati Matevžev glas.

„In likvidator naj bo tujec, ne pa domačin med domačini!"

V vojaškem pogledu se je marsikaj spremenilo. Kar aprila po napadu na Mežico so razpustili Prvi koroški bataljon na več skupin. Glavnina je odšla proti Štajerski, pozneje, po padcu italijanskega fašizma, pa na izrecno

Mali junak

Sredi vasi je stala tovarna. Mimo nje je po ozkem kanalu tekla voda. Širok prostor pred tovarno je bil založen s hlodi. Na hlodih so sedeli fantiči; zvonili so z nogami in se pogovarjali. Jerko je stal ob strani in gledal v kanal.

Fantičem na hlodih se je zahotelo pretepa. Najmočnejši med njimi, Števek, je zaklical Jerku, ki je bil slabotne rasti:

„Hej, ti, ki se žabe bojiš, pojdi se metat!"

Jerko se je obrnil in se nasmehnil.

„Ne ljubi se mi," je brezbrižno rekel in dalje gledal v vodo.

Na drugi strani kanala, na lesenih stopnicah ob vodi, je zavreščalo majhno dekletce. Kričalo je in se sklanjalo nad vodo. Malo prej je stal ob njej majhen, debel fantiček z zelenim predpasnikom. Zdaj ga ni bilo več tam. Jerko je šinil z očmi ob kanalu. Zdelo se mu je, da vidi majhno ročico, ki se je pokazala iz vode. Samo za časek. Ročica je izginila, ni se več prikazala.

Jerko je stekel ob kanalu, dokler mu najbližja hiša ni zaprla poti. Ni čutil tal pod nogami. Letel je kot ptič. Brez premišljanja, slepo, po srcu. Z dolgim skokom se je pognalv v vodo. Prehiteval je plavajoči les in smeti, z eno mislijo — zagledati v motni vodi zeleni predpasnik, ga zgrabiti in potegniti na breg . . .

Tok ga je gnal proti korenini stare jelše. Jerko se je je krčevito oprijel, se do pasu dvignil iz vode in napeto gledal v valove. Kje je predpasnik?

Globoko pod gladino se je nekaj zganilo. Jerko se je na glavo vrgel v vodo, krčevito zgrabil in zasadil prsti v mehki trebušček. Šinil je navzgor in dvignil prdepasnik. Okrogli fantičkov obraz je pokukal iz vode.

Jerko se je oprijel brega in zlezel iz vode. Položil je fantička na travo, sedel in si oddihoval.

Fantič je bil topel, toda ni dihal. Jerko ga je obrnil z obrazom navzdol in mu dvigal noge. Na sinjem, pobledelem obrazu se niso hoteli pokazati znaki življenja . . .

Jerko je vzel otroka v naročje in stekel proti vasi. Dečki s hlodov, s Števekom na čelu, so mu prihiteli naproti.

„Tod teci," so dejali, „na gornji konec! To je Halajev Vilko!"

Tekli so pred njim in mu kazali pot.

Halajev Vilko se je zganil, voda mu je pljusnila iz ust, zajokal je čisto tiho in zakašljal.

„Živ je!" je veselo vzkliknil Jerko in zavil na dvorišče k Halajevim.

Vilkova mama je stanovala v veliki polmračni sobi. Zavpila je in hitela slačiti Vilku mokro obleko. Položila ga je v zapeček in ga pokrila. Vilko je takoj trdo zaspal. Na lica mu je sedla živa rdečica.

„Sleci se, sinek moj dragi, posuši obleko," je hvaležno mati nagovarjala Jerka.

Jerko je odkimal. Domov pojde in se posuši.

„Dobro se imejte!" je pozdravil in stekel čez dvorišče.

Vilkova sestrica je prestrašena in objokana prihajala domov. Uprla je v Jerka velike oči, polne občudovanja.

„Ne boj se, živ je!" ji je tiho dejal. „Drugič pa ne hodi k vodi!"

Dečki so se razšli, le Števek Pustov ga je čakal.

„Kje imaš klobuk?" je vprašal.

„Voda mi ga je odnesla," je odvrnil Jerko. „Ne vem, kaj bo rekla mama . . ."

Domov sta se vračala ob vodi in iskala utopljeni klobuk. Voda je šumela, nosila smeti in hlode, šepetala o vsem mogočem, samo o Jerkovem klobuku niti besede . . .

Pametne misli

- **Človek in ogenj sta si podobna: oba se obračata po vetru.**
- **Kdor ni okusil nevarnosti, ne more jamčiti za svoj pogum.**
- **Pravi zavistnež še sebi ne privošči.**
- **Takšen bodi, kakršen bi rad izgledal.**
- **Najboljši nasvet je izkušnja, toda ta pride navadno prepozno.**
- **Kjer je volja, je tudi pot.**
- **S svojo marljivostjo se lahko vsakdo hvali.**
- **Knjiga je pot od zlega k dobremu.**
- **Vemo kaj smo, toda ne vemo, kaj bi lahko bili.**
- **Upanje je bogastvo, tistih, ki ničesar nimajo.**
- **Bogati so tisti, ki imajo prave prijatelje.**
- **Bedak ima srce na jeziku, modrec pa jezik v srcu.**
- **Poznati druge je modrost, poznati samega sebe je še več.**
- **Solze so tihi jezik bolečine.**
- **Vojna navdušuje tiste, ki je niso nikoli okusili.**
- **Velik napredek je že sama želja po napredku.**

Kaznovana radovednost

Živel je marljiv čevljar. Imel pa je napako, ki jo imajo vsi čevljarji, namreč, da je bil silno radoveden. Vse je hotel videti. Vedno je stegoval vrat skozi okno, da je videl, kdo gre, kakšen je in kam gre.

Nekega dne prikorakajo mimo njegove hiše vojaki. „Aha, sedaj jih je pa veliko, moram si jih ogledati," je rekel in že je bil pri oknu.. Hitro ga je odprl in potisnil glavo med okensko mrežo. Bil je tako vnet, da je glavo potiskal kar naprej in ni niti pomislil, kako bo glavo spravil spet nazaj. Dejal je: „No, zdaj pa res dobro vidim." Vojaki so odkorakali in šele tedaj je nesrečnež opazil, kaj se je zgodilo. Na vse načine je zvijal vrat, da bi zvlekel glavo iz mreže, toda ni se mu posrečilo.

Čevljarjeva žena, ki se je kmalu potem vrnila iz mesta, je že od daleč zapazila, kaj se je primerilo njenemu radovednemu možu. Ko je prišla blizu, ga je vprašala: „Kaj pa vendar misliš, da moliš glavo skoz okensko mrežo?" „Oh, kako je hudo," je odvrnil čevljar, „toda ne morem je potegniti nazaj." In res, ubogi čevljar je imel ušesa že čisto rdeča. Žena mu je brž ovila glavo s cunjami in rekla: „No, sedaj pa potegni!" „Oh, še misliti ni, da bi šlo," je zajavkal čevljar, „zdaj, ko so še te cunje napoti."

Na srečo je prišel mimo sosed kovač. Poznal je čevljarjevo radovednost in se je njegovi smoli že od daleč hudomušno smejal. Pobaral ga je: „No, čevljarček, kam si se pa danes tako zaveroval, da kar naprej zijaš skoz okno?" „Oh, prijatelj kovač, pomagaj mi, če mi moreš. Samo ozrl sem se na vojake, ki so korakali tod mimo, pa mi je smuknila glava med okensko mrežo." Kovač mu je šegavo odgovoril: „Ušesa ti bom porezal, pa boš lahko glavo potegnil nazaj. Druge pomoči ni." „Joj," se je ustrašil čevljar, „ušes pa že ne dam proč." „Bila bi še ena možnost, da te rešim," je počasi nadaljeval kovač, „namreč ta, da upognem železno palico." „Prosim, prosim," je milo zaprosil čevljar. Res je kovač stopil domov po potrebno orodje, upognil je palico in rešil nesrečneža.

Odslej čevljar ni bil več tako radoveden. Oknu pa se skoraj še približati ni upal. To povest, dragi otroci, si kar zapomnite: Ne bodite preveč radovedni, da se še vam ne bo zgodilo kaj takega.

Vsem otrokom sveta

Dajmo jim mir —
naj njihov smeh
zazveni
na vseh štirih straneh
neba.
Dajmo jim mir,
da si sežejo v roke
čez vse oceane in gore
v vsakem kotičku sveta.

Dajmo jim mir,
da bodo, Guliverji,
v sanjah premagovali
silake.
Dajmo jim mir,
naj gradijo gradove
v pesek in oblake.

Dajmo jim mir,
naj gradijo mostove
čez vse prepade
sveta,
dajmo jim mir,
naj poletijo
z galebi in orli
do zlatih sinjin
neba.

Dajmo jim mir,
naj na regratovi lučki
poletijo
v vesolje.
Dajmo jim mir,
naj pogledajo,
če je tam lepše
in bolje.

Dajmo jim mir,
naj gradijo
svoj lasten,
samo njihov svet.
Dajmo jim mir,
naj živijo
kot živita
ptica in cvet!

Fani Okič

povelje z najvišjega mesta slovenskega partizanskega vodstv v bivšo italijansko zasedbeno cono oziroma v Ljubljansko provinco. Tako je odšlo s Koroškega nad dvesto borcev in blizu tega števila tudi s Štajerskega.

Matevža je dvignilo. Iskal je prvo priložnost, da se tudi javi za ‚obljubljeno deželo' doli nekje pod Ljubljano. Prijavil se je. Ves sladko vznemirjen: Iskal bom, iskal bom, da najdem Vesno-Nadjo! Nekje mora biti človek, ki bo točno vedel za usodo ljubljenke! Morda dobi grede njeno mater? Morda se dobi z Rženom? Ali z gostilničarjema? Ali s Stanetom? Pa je še predsednik Kluba koroških Slovencev tudi nekje. Menda je živ?

Iz OBKOMA pa je prišla odločitev: Matevž ostane kot prepotrebni terenski delavec, kot obveščevalec, kot kurir in faktor ‚s posebnim partizanskim statusom' na Koroškem in pod Peco.

Na jok mu je šlo, ko je o tej odločitvi pripovedoval bratu Domnu. Domen je bil po eni strani kar vesel, da se je le nekako otepel tiste zakonolomne ljubezni z Lonko, četudi se mu je Lonka v sedanjem brezizglednem položaju resno smilila. Če jo kje sreča, ji bo gotovo kaj dobrega storil in jo bodril. Kako preprosta ženska naj ve, kaj je trdo in stalno nevarno partizansko življenje?

Čudna pota gre življenje! je ugotavljal brat Domen. Prej sta tiščala skupaj, ko je bilo tisoče ovir, zdaj bi bila lahko v gozdu skupaj, pa sta najbolj oddaljena. Nova ljubezen najbolj ozdravi prejšnjo! si je dejal. Tudi sebi v tolažbo. Potem pa je menil: Janjo ima samo zato tako rad, ker je čisto Minki podobna!

Šli so tja proti podjunski strani. Nihče ni povedal, kam. Ko so bili blizu cerkve, se je številna predhodnica in zaščita razpotegnila v močne straže.

Matjaž je le Gašperja in Matevža vzel s sabo v farovž. Kaj pa to, da samo naju domačina jemlje s sabo? se je spraševal Matevž.

Sledil je zaupen pogovor z osebnostmi iz Celovca, s takimi, ki so veljali kdaj za smetano koroških Slovencev, torej vrh od vrhov.

Matjaž je govoril. Kadar je govoril Matjaž, se je vedno veliko dogajalo na obrazih poslušalcev. Tudi tokrat. Matjaž pa je bil tudi v zamenjani vlogi pozoren in bodrilen poslušalec.

Človek, ki je izhajal iz krščansko socialnih predvojnih predstav, močno potenciranih z entuziazmi Ehrlichovega kova, je povedal svoje brez pridržkov:

„Ko bi Jugoslavija bila podobno kot Češka samo nemški protektorat, našim ljudem ne bi bilo treba v vojsko; doma bi delali za okupatorja, pa čakali na zapadne zaveznike, da se izkrcajo na pripravni obali . . ."

Matjaž je bil stvaren:

„Govora ni o tem, kaj bi bilo. Realnost je ta: Hrvaška je samostojna nacionalistična država po Hitlerjevi milosti. Tako kot Tisova Slovaška. Hrvati in Slovaki pa morajo kot vojaki na rusko fronto."

„Dejstvo pa je tudi, da so se Stalin in Roosevelt in Churchill že dogovorili za bodočo Avstrijo, da ostane v mejah od leta osemintridesetega!"

„Če se Slovenci skupaj z jugoslovanskimi narodi ne bi uprli, bi Hitler začel svojo vzhodno ofenzivo za dva ali več mesecev prej in Rusi se ne bi mogli vsaj v naglici in za silo pripraviti na obrambo!"

„V osvobodilni fronti imajo v Sloveniji samo levičarji besedo."

„Vsak napreden in narodno zaveden, svobodoljuben in demokratičen rojak ima v njej prostora!"

„Koroške razmere so čisto drugačne!"

„Zato je tem lažje, da vsi podprejo osvobodilno gibanje!"

Ker je zadeva spadala tudi v njegov delokrog in je o tem dogodku slišal kaj različnne govorice po terenu, se je Matevž tokrat namenil, da gre k Hojnikovim. Poznal je gospodarja, ki je trdo garal in težko izhajal prav v Schuschniggovi dobi. Imel je kopico otrok. Kaj čuda, da se je oddahnil, ko je prišel Hitler, ni mu več grozil boben in otroških doklad je bilo naenkrat. V tistih letih so pri vseh hišah hvalisali novega vladarja in obešali Hitlerjeve slike na steno. Zviti kapelški nacisti pa so dodatno strašili zlasti take, kot je bil Hojnikov, da takoj izgubi doklado, če ne bi imel firerjeve slike. On je bil namreč kdaj bolj glasen socialec in vseskozi naročen na slovenske knjige in liste. Zdaj pa ti pridejo gošarji in ga prisilijo, da mora z večjimi otroci pojesti papir Hitlerjeve slike! samo on. Kakor da po drugih hišah z mnogimi otroki niso imeli Hitlerjeve slike?

Matevž je dobro vedel, da je tukaj vmes na debelo osebne domače mržnje s strani sosedskega človeka, ki se šteje med tiste, kjer se tudi boljši gošarji shajajo. Prav soseda je bila, ki je pomagala Hojkovim konservirati črno zaklanega teleta. Pa je potlej tudi poslala gošarje v akcijo, da so vse konserve odnesli. Otroci so jokali in se zaman tolažili, da bi kako nedeljo jedli meso. Matevž je trezno presodil in spoznal, da je bila tukaj narejena usodna napaka. Imel je celo v načrtu, da se Hojku tele vrne.

Konec triinštiridesetega leta je bilo, ko se je Matevž dalj časa zadrževal pri Hojkovih. Prinesel je z Drč dobrega gamsa in ukazal, da ga jedo vsi in se je porazgovarjal o vsem.

„Povem ti, da si ti edini od domačih partizanov, ki je pošten," je dejal Hojkov.

Gospodinja pa je dodala:

(Dalje prihodnjič)

Iz zgodovine slovenske planinske organizacije na Koroškem

Gore so človeka vedno navdajale s strahom. V antiki je človek mislil, da tam bivajo bogovi (npr. Grki: ti so mislili, da je Olimp prestolnica njihovih bogov). Tudi Alpe so bile dolgo časa nepoznane: v domišljiji takratnih ljudi so tam prebivali demoni, škrati pa še druga skrivnostna bitja. Zato so Alpe dolgo časa bile naravna meja med južnimi, severnimi in vzhodnimi ljudstvi Evrope. Legendarni poveljnik Hanibal in rimski vojskovodja Cezar sta bila med prvimi, ki se nista zbala te zapreke.

Turizem oziroma planinstvo kot takšna dejavnost, kot je to deloma tudi še danes, se je razvil v zadnjih 200 letih. Danes je planinstvo čisto zagotovo eden najbolj popularnih načinov rekreacije. Zato je bilo potrebo, da so se planinci organizirali v organizacijah; te organizacije so skrbele za gradnjo koč, zavetišč, za varnost planinskih poti itd.

Prve take organizacije so bile:

AC (angl. ALPINE CLUB)	ustanovljen 1857
ÖAV (ÖSTERREICHISCHER ALPENVEREIN)	ustanovljen 1862
SAC (SCHWEIZER ALPENCLUB)	ustanovljen 1863
DAV (DEUTSCHER ALPENVEREIN)	ustanovljen 1869
DÖAV (DEUTSCH-ÖSTERREICHISCHER ALPENVEREIN)	ust. 1873
CAdT (CLUB ALPINO di TORINO), iz katerega je nastal	ust. 1863
CAI (CLUB ALPINO ITALIANO)	ustanovljen 1867
CAF (CLUB ALPIN FRANCAIS)	ustanovljen 1874
SPD (SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO)	ustanovljeno 1893

SPD je nastalo zelo pozno, čeprav so ga skušali ustanoviti že nekajkrat prej.

Z ustanovitvijo Slovenskega planinskega društva (SPD) leta 1893 se je zanimanje za slovenske planine in gore začelo širiti tudi med Slovenci na Koroškem. V tedanji dobi je DÖAV z vso silo in sistematično delal na tem, da v turistično-aplinističnem pogledu dobi vso koroško obmejno gorovje, ležeče na slovenskem ozemlju, v svoje delovno področje. DÖAV je bil nosilec nemškega nacionalizma v takratni dobi. Taktika te velike organizacije je bila enostavna: markirala je planinske poti in steze v naših slovenskih gorah, postavljala je izključno nemške kažipote in druge oznake, kjer je bilo potrebno, si je sama izmislila nemška imena, gradila svoje koče, nato pa je to svoje „delovno območje" proglašala za nemško. To se je dogajalo predvsem v

Rožu v Karavankah, kjer so celotnemu ozemlju vsaj na zunaj dali nemški videz. (Sledijo primeri — dr. J. Šašel, PV 4 1973, str. 184) Zaradi tega je imelo planinstvo v tisti dobi važne narodnoobrambne naloge in je bilo delo SPD sestavni del borbe za ohranitev slovenstva (tudi) na Koroškem.

Leta 1900 je bila ustanovljena prva podružnica SPD na Koroškem: ZILJSKA PODRUŽNICA (ustanovni občni zbor je bil 18. januarja 1900 v Borljah v zahodnem delu Ziljske doline). Ob ustanovitvi je imela 16 članov. Vsi so bili pretežno iz Ziljske in Kanalske doline. Ustanoviteljji so bili med drugimi deželni poslanec Franc Grafenauer iz Most, občina Brdo; Ivan Millonig pd. Koren iz Zahomca ter člani takoimenovanega „Slovenskega omizja" v Beljaku. Med temi je bil posebno navdušen planinec Alojzij Knafelc. To beljaško omizje je združevalo narodne in prosvetne delavce iz Beljaka in okolice. Mnogi so delali kot železničarji v Beljaku. Alojzij Knafelc je bil adjunkt v direkciji državne železnice v Beljaku. Ta organizacija je imela zato tako nepomemben naziv, da bi svoje delovanje lažje prikrila pred nemškonacionalno nestrpnostjo. Načelnik takratne Ziljske podružnice je bil France Grafenauer, namestnik I. Millonig, tajnik A. Knafelc, odbornika pa Matija Kues in Josip Svaton. Sedež podružnice je bila Bistrica na Zilji. Do konca leta 1900 se je članstvo povečalo na 34 rednih članov. Takratne razmere in delovanje DÖAV sem že omenil. Ziljska podružnica je na območju Ziljske in Kanalske doline postala aktivna. Planinci so nadelali mnogo novih poti, jih markirali ter označili s slovenskimi in nemškimi kažipoti. Na Zahomški planini so postavili na posestvu Milloniga prvo slovensko planinsko postojanko na Koroškem — KORENOVO KOČO. Načrtovali so še drugo planinsko postojanko v Zajzeri, vendar je podružnici najprej primanjkovalo finančnih sredstev, nato pa so jo ovirale oblasti. Leta 1906 je podružnica zgubila skoraj vse člane beljaškega „Slovenskega omizja", ker so bili zavedni Slovenci ter aktivni prosvetaši in planinci. Po predlogu narodnih nasprotnikov so bili premeščeni iz Beljaka v Trst. Tudi Knafelca so premestili. Nasledil ga je dr. J. Oblak, takrat odvetniški koncipient v Celovcu

Že Knafelc je bil prej predlagal, naj bi se zaradi pomembnosti Ziljske podružnice za Koroško, le-ta preimneovala v KOROŠKO PODRUŽNICO. To se je zgodilo leto nato (23. febr. 1907). Načelnik je ostal Franc Grafenauer, tajnik in blagajnik pa je postal dr. Oblak. Takrat se je bilo delovanje podružnice razširilo že po vsej Koroški, saj so člani bili doma po vsej slovenski Koroški. Situacija za te slovenske planince pa ni bila prav nič rožnata: za ozemlje od štajerske do italijanske meje je bilo premalo delavcev in premalo sredstev. To ozemlje je obsegalo južno od Drave vse severne Karavanke od Dravograda do Trbiža, Rajbeljski kot in Kanalsko dolino z Zahodnimi Julijci, vzhodne Karnijske in Ziljske Alpe pa tudi Osojske Ture, Gure in Velikovško Čezdravje. Na tem območju je delovalo več sekcij DÖAV, ÖTC (Österr. Tourist Club) in Naturfreunde. Proti tej armadi, ki je nemško pleskala našo domovino smo mogli postaviti 63 planincev s premoženjem 800 kron. Kljub temu so bili zelo aktivni — markirali so poti in med drugim so si osvojili najlepšo pot na Obir, kar jim je posebej zameril ÖTC, ki je imel svojo sekcijo v Železni Kapli.

1. oktobra 1906 so odprli novo železniško progo iz Celovca v Podrožčico in naprej skozi predor v Karavankah. V takratnih slovenskih časopisih so s tem v zvezi poročali o nevarnosti še bolj doslednega ponemčevanja Roža. Dejansko so se Karavanke takrat odprle splošnemu turističnemu prometu. DÖAV je izkoriščal to dejstvo za nadaljnje germaniziranje Karavank. Zato se je tudi delo KOROŠKE PODRUŽNICE osredotočilo na Rož. Slovenski planinci so postavljali slovenske zemljevide in kažipote ob železniških postajah in poteh. Pri domačinih so se pozanimali za pristna lokalna imena, sestavljali so zemljevide z vrisanimi markiranimi potmi, s pristnimi slovenskimi imeni. Te zemljevide so objavljali v PV (Planinskem vestniku). Koroški planinci so bili na področju publicistike nasploh zelo uspešni: nikdar se namreč ni pisalo o delovanju SPD na Koroškem v nemških listih toliko — in napadalo to delo — kakor v takratni dobi. DÖAV je bil takrat nosilec nemške nacionalistične ideje v slovenskih pokrajinah. Tedanji politični list koroških Slovencev „MIR" je v mnogih člankih te neutemeljene napade sovražnikov zavračal. Posledica te gonje proti SPD je bila za DÖAV prav gotovo zadovoljiva: nemški veleposestniki so zaprli gorske prelaze, preko katerih so vodile slovensko markirane poti (!) iz Koroške na Kranjsko.

1. svetovna vojna je napravila konec vsem načrtom koroških planincev. Niso mogli več pravočasno dodelati in izdati „Vodnika po slovenskem delu Koroške". F. Grafenauer je leta 1910 še predlagal, naj stopi odbor društva v stik s slovenskimi občinami na Koroškem ter se pozanima glede slovenskih napisov (krajevnih tabel in kažipotov). Ta problem so uspešno rešili le v Šentjakobu v Rožu.

Leta 1914 je Koroška podružnica SPD nehala obstojati. Žalostno je, da so v vojni padli mnogi mladi navdušeni člani društva, ki so v zadnjih letih pred izbruhom vojne bili gonilna sila v društvu.

Za kratek čas so pozneje obstojale v plebiscitni dobi še tri podružnice: „PODRUŽNICA ZA MEŽIŠKO DOLINO" (Pliberk), „BELSKA PODRUŽNICA" (Velikovec) in „ROŽANSKA PODRUŽNICA" (Borovlje).

(Dalje v naslednji številki)

Novo v knjigarni

● **Jože Vidic: Semenj v Bistrici.** Ljubljana, založba Borec 1981, 387 str. Doba najhujšega okupatorjevega nasilja na Gorenjskem in Štajerskem. Poletje 1942, je bilo avtorju spodbuda, da se je z vnemo lotil zapisovanja spomina tistih, ki so ta čas neposredno doživeli. Knjiga se bere pregledno in zanimivo. — šil. 289.—

● **Joseph E. Persico: Prodiranje v Rajh.** Ljubljana, Borec 1981, 326 str. Če je hotel tajni agent doseči kaj uspeha na tako nevarnih tleh, kot je bila nacistična Nemčija, je moral biti izjemno pripravljen. Zato je bil duševno in telesno utrjen, imel je natančno izdelan lažen življenjepis in jasno določeno nalogo, zagotovljen letalski prevoz in spust na sovražnikovo ozemlje. Potem pa je prišel boj s celo vrsto težav in naključij, ki so jih eni premagali, drugi pa so jim podlegli. Vse to je s pravim občutkom za mero oblikoval v stvarno, napeto, dokumentirano pripoved, ki spremlja razvoj tako pomembne obveščevalne dejavnosti od njenih začetkov in vseh neštetih, a nujnih podrobnosti v pripravah tja do usodno napetih akcij v osrčju sovražnikove države. — šil. 235.—

● **Tone Svetina: Volčiči.** Ljubljana, Borec 1981. 466 str. — Tone Svetina je napisal novo delo in v njem pripoveduje o boju otrok in starcev s Kozare. Pisatelj izjavlja, da si je izbral Kozare zato, ker je bila v zadnji vojni edinstven primer povezanosti ljudstva in vojske v boju proti nasilnežu. V tem uporu so zorele nebogljene žrtve in se spreminjale v zavestne borce. V dramatičnem dogajanju sledi pisatelj usodi neke družine, hkrati pa tudi moralnemu razkroju zločincev. „Na stotine knjig bi lahko napisal o boju ljudi s Kozare, vsaka hiša ima svojo tragedijo in svoj ‚roman'", pravi Tone Svetina. - šil. 211.—

● **Vodnikove Kuharske bukve.** Ljubljana, Cankarjeva založba 1981. Reprint. 208 str. — Prvič je ta knjižica izšla leta 1799. Vodnikove KUHARSKE BUKVE so v drugi polovici 18. stoletja izreden pojav, saj vemo kako se je slovensko pisanje vse do sredine tega stoletja gibalo le v okviru cerkvenih in kvečjemu še jezikovnih potreb. — Kakor pri prvi izdaji je tudi papir za ta ponatis ročno izdelan. — V usnje vezano — šil. 348.—

● **Vinko Möderndorfer: Mah.** Ljubljana, Cankarjeva založba 1981, 80 str. — Ne le zapisovanje pesmi kot početje mladosti, marveč že tudi zapisanost pesmi, zavezanost početju, ki je temeljno kot bivanje samo, kot dihanje, kot življenje. — šil. 107.—

● **Marjana Rožanc: Metulj.** Ljubljana, Cankarjeva založba 1981, 194 str. — Marjana Rožanceva postavlja pred bralca pravo, živopisno in dražljivo pričevanje o polpreteklih letih, kakor da bi hotela prebuditi genius časa, ki je minil, njegove ideje, njegovo modo in vsakršnje njegove sloge. — šil. 155.—

● **Wilhelm Busch: Picko in Packo** (Max und Moritz). Trst, Založništvo tržaškega tiska 1980. Prevedla Svetlana Makarovič. — Dve plošči — Sedem najbolj znanih falotarij Picka in Packa. — šil. 149.80

● **Josip Vidmar: Esej o lepoti.** Trst, Založništvo tržaškega tiska 1981, 213 str. — V knjigi je avtor združil svoja estetska razmišljanja — poglede na lepoto in umetnost, ki so ves čas vodila njegovo delo. šil. 192.60

● **Louis Adamič: Orel in Korenine.** Ljubljana, Državna založba Slovenije 1981, 600 str. — Prevedla Mira Mihelič. — „Orel in Korenine" je — tako pravi pisec uvoda k tej knjigi Louisa Adamiča Ivan Bratko — edinstvena listina tega ameriškega psiatelja slovenskega porekla v srcu jugoslovanske revolucije. Delo je končal nekaj mesecev pred svojo tragično smrtjo. — V Adamičevem opusu ima „Orel" posebno mesto med deli, posvečenimi Jugoslaviji. Zadnji je, najobsežnejši, najboljši, vsaj tako je sodil avtor, misleč nemara na njegov zgodovinski neliterarni pomen. Kaj se je spremenilo v tridesetih letih, odkar je „Orel" zagledal luč sveta? Je delo aktualno še danes ali pa ima samo še vrednost dokumenta pričevanja o nekem prelomnem, usodnem času? Neuvrščenost, ki jo knjiga na izviren način nakazuje, je medtem postala svetovni dejavnik. — šil. 348.—

● **Jože Pogačnik: Na križiščih zgodovine.** Ljubljana, Cankarjeva založba 1981, 354 str. — Časovni razpon obravnavane problematike se razteza od srednjega veka do začetka XX. stoletja. To široko obdobje naj bi po avtorjevih novih spoznanjih tvorilo strnjen in sklenjen razvojni proces slovenske kulture in umetnosti, ki se zaključuje v Cankarjevem opusu. Z delom Ivana Cankarja pa se začenja novo veliko obdobje slovenske kulture in umetnosti, ki sega v naš čas. šil. 246.—

● **Kingsley Amis: Srečni Jim.** Ljubljana, Cankarjeva založba 1981, 234 str. — Šala in satira, humor in ironija, to so poglavitna orožja, ki jih junak pričujočega romana uporablja v svojem spopadu z družbo. — šil. 192.—

● **Apulej: Metamorfoza ali zlati osel.** Zbirka ‚Okrolgle povesti'. Ljubljana, Cankarjeva založba 1981. Prevedel, spremno besedo in opombe napisal Primož Simoniti — Neki imenitni gospej se zahoče nenaravnih užitkov z oslom, gospodar pa se odloči, da bo razkazal nenavadne umetnije svojega osla v gledališču, kjer naj bi se spečal z neko na smrt obsojeno zločinko. Šele tedaj se oslu posreči priti do sredstva, ki ga lahko odčara, do sveže vrtnice, in spet se mu povrne človeška podoba. Potlej se junak v dobri veri odpravi h gospej, ki jo je bil tako imenitno zadovoljil kot osel, toda tej še malo ni več mar zanj, zato ga sramotno zapodi čez prag. — šil. 203.—

● **Mira Mihelič: Cesta dveh cesarjev.** Zgodovinski roman. Ljubljana, Cankarjeva založba 1981, 358 str. — Kraj dogajanja romana je Ljubljana v začetku leta 1821. To je čas kongresa Svete alianse; udeležila sta se ga dva cesarja, avstrijski in ruski, poleg mnogih delegacij iz drugih držav, tako da je bila takrat Ljubljana za nekaj časa središče svetovne politike. Vse niti kongresa je imel v rokah Metternich, ki se je trudil za takoimenovano, nam tudi še danes znano evropsko ravnovesje. — šil. 187.—

● **Marko Pavček: Z vsako pesmijo me je manj.** Ljubljana, Državna založba Slovenije 1981. Spremna beseda Matjaž Kmecl. — 30 pesmi, 54 str. — V zbirki se z različno intenziteto razodevata dve temeljni med seboj komplementirani razsežnosti, ki tvorita eksistencialno podstat te lirike; to sta spontanost in iskateljstvo, ki sta tematsko osredotočena na ljubezen in na smrt. — šil. 107.—

Loga vas - nov gasilski dom

V nedeljo so logavaški gasilci imeli veliko slavje, proslavljali so namreč svoj novi gasilski dom. Na ta uspeh so res lahko ponosni, to predvsem zaradi tega, ker so imeli z gradnjo velike težave in nevšečnosti.

Že leta 1977 so logavaški gasilci k staremu gasilskemu domu prizidali prizidek, ker jim je primanjkovalo prostora. Kmalu po tistem pa so od oblasti prejeli pismo, da morajo podreti novi prizidek s starim gasilskim domom vred, ker je napoti projektu renovacije ceste skozi Logo vas. To je bil velik udarec za gasilce, ki so s prostovoljnim delom žrtvovali ogromno ur za to gradnjo.

Dve leti so se borili, da bi dobili odkupnino in bili stalno v negotovosti, kako se bo vse to izteklo. Končno je dežela le odkupila stari gasilski dom s prizidkom vred in gasilci so morali ponovno zavihati rokave in se lotiti gradnje novega gasilskega doma v bližini starega.

Gradnja novega gasilskega doma je stala 1,33 milijona šilingov. Gasilci so žrtvovali za gradnjo 1642 ur prostega časa. Njihova prizadevanja so bila v nedeljo kronana z uspehom, saj imajo sedaj svoj lepi dom, na katerega so res lahko ponosni. Z njimi se veseli vse prebivalstvo, saj je to hkrati velika pridobitev za splošno dobrobit in varstvo njihovih domov in posesti ki so prenekaterikrat ogroženi in potrebni pomoči.

LES SPET PREKO LJUBELJA

Ker jugoslovanski carinski organi na Ljubelju niso odpravljali lesnih transportov, se je namestnik koroškega deželnega glavarja Frühbauer ob priložnosti obiska zastopnikov koroške sindikalne organizacije v Ljubljani obrnil na predsednika izvršnega sveta SR Slovenije Janeza Zemljariča s prošnjo, da bi lesne transporte odpravljali preko meje tudi na Ljubelju. Doslej je bilo tako, da se je to izvajalo samo na mejnem prehodu Šentilj. Prošnjo je utemeljil s tem, da je Šentilj za koroške trgovce z lesom zaradi velike oddaljenosti skrajno neugoden.

Zemljarič je obljubil, da bo zadevo ugodno rešil. Pred kratkim pa smo že zvedeli, da je to vprašanje rešeno, to se pravi, da je odpravljanje lesnih transportov možno tudi na Ljubelju in sicer od ponendeljka do četrtka, v času od 15. do 17. ure in ob petkih od 11. do 13. ure (po jugoslovanskem času).

Alojzij Vauti

OBHAJAL 70-LETNICO MAŠNIKOVANJA

V nedeljo je obhajal 94-letni selski župnik Alojzij Vauti železno sveto mašo, kar pomeni 70-letnico mašniškega posvečenja. Čeprav je rojen Podjunčan se počuti Rožana, zlasti še Selana, kjer živi že 66 let. Zaradi svoje zvestobe do materinega jezika in svojega naroda, je moral v času Hitlerjeve strahovlade mnogo prestati. Ne samo, da so ga pognali iz dežele, okusiti je moral tudi nacistične ječe. Po vojni se je spet vrnil v Sele, kjer živi še danes. Rad se je tudi pedagoško udejstvoval v selski šoli, kjer je do 90. leta svoje starosti poučeval selske otroke v slovenščini. S tem je bil tudi najstarejši aktivni učitelj v Avstriji. Za časa njegovega župnikovanja je bila zgrajena nova cerkev v Selah. Bil pa je tudi odličen kulturni delavec, ki je sodeloval pri številnih igrah in jih tudi režiral. Kljub visoki starosti je naš jubilant čil in zdrav in še poln načrtov v dobrobit naše narodne skupnosti.

Železnomašniku ob njegovem prazniku iskreno čestitamo z željo, da bi ga imeli še dolgo med nami.

SLOVENSKE KULTURNE PRIREDITVE ZA TURISTE

(Nadaljevanje s 4. strani)

mačega instrumentalnega tria. Simpatični družini se je pridružil še tamburaški zbor iz sosednjih Hodiš. Med nastopi so dobili poslušalci obilo informacije o zgodovini koroških Slovencev in o sedanjem položaju narodne skupnosti. Informacije so seveda zbudile pozornost, tako da so se še dolgo razvijale diskusije o trenutnem položaju koroških Slovencev. Škofičani so prav gotovo napravili korak, ki ga ne zasledimo pri vseh takšnih kulturnih prireditvah za goste v naših krajih.

ZSO
ZVEZA SLOVENSKIH ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM

OKRAJNA PISARNA PLIBERK
posluje
vsak torek od 9. do 12. ure

V pisarni bo:
28. 7. 1981
Marjan Pečnik

BRDO PRI KRANJU

Velika konjeniška prireditev

Vzrejni center Brdo in Konjeniški klub Brdo pri Kranju bosta v nedeljo, 6. septembra na Brdu organizirala veliko konjeniško prireditev. Hkrati bo takrat otvorjen tudi nov moderen hipodrom.

Izguba stare kobilarne Turnišče pri Ptuju, ki je uspešno skrbela za vzrejo plemenitega ljutomerskega kasača, je povzročila veliko vrzel konjeniške dejavnosti v Sloveniji. Zato je tembolj razveseljivo, da se ta dejavnost sedaj ugodno razvija na Gorenjskem na Brdu. Ustanovitev sodobnega vzrejnega centra na Brdu za vzrejo vsestransko uporabnih konj in pospeševanje konjeniškega športa ter otvoritev novega hipodroma sta velika pridobitev za konjski šport ne le Slovenije, temveč celotne Jugoslavije.

Konjeniška prireditev 6. septembra bo posvečena počastitvi spomina predsednika Tita in 40. obletnice začetka oboroženega boja. Kolektiv Brda s tem izpolnjuje želje in sugestije predsednika Tita, namreč, da načrtno razvija konjerejo, prireja konjeniške prireditve za kar najširšo javnost in odpira sodoben objekt ljubiteljem konjeniškega športa.

Prireditev 6. septembra bo imela široko zasnovo, ki naj bi bila odslej tradicionalna in naj bi pomenila vrhunec resnične kvalitete na osnovi množičnosti kasaškega športa v Jugoslaviji.

Na tej prireditvi bo imel častno predsedestvo odbor, ki mu predseduje član sveta federacije Ivan Maček-Matija. Na prireditvi organizatorji pričakujejo približno 10.000 do 15.000 ljudi iz vse države. Pred povorko vseh nastopajočih tekmovalcev bo še nastop „kraških biserov" lipicancev iz Lipice; izbrani jahači bodo izvajali privlačen spored dresurnega jahanja. Potlej bo na novi kasaški stezi hipodroma (800 m) šest kvalitetnih kasaških dirk, na katerih bodo štartali vsi najboljši kasači, ki sedaj nastopajo v Jugoslaviji, mikaven spored pa bo dopadljivo sklenila dirka izbranih kmečkih konj, zapreženih v kočije in zapravljivčke, z vozniki v narodnih nošah.

Ljubitelji konjskega športa poslužite se te priložnosti in obiščite to enkratno prireditev, katere smisel je, zainteresirati široko javnost za konjeniški šport.

Športni vestnik

SAK – ZMAGOVALEC TURNIRJA V GLOBASNICI

Slovenski atletski klub je v Globasnici organiziral nogometni turnir, katerega so se udeležila sledeča nogometna moštva: Globasnica, Metlova, Ruda, SAK, Šmihel in Železna Kapla. Zmagovalec turnirja je bil Slovenski atletski klub.

Rezultati: SAK — Globasnica 3:3 (3:0)
SAK — Železna Kapla 2:0
SAK — Ruda 3:1

BISCHOFSGRÜN – SKAKANJE NA SKAKALNICI S PLASTIKO

Zmagal je Prosser (ZRN), 2. je bil Novak (ČSSR), 3. Avstrijec Kogler. Jugoslovan Ulaga je dosegel 9. mesto.

Na tekmovanju so nastopili tudi mladinci. Zmagal je Čehoslovak Parma, 2. in 3. sta bila Geiger in Steierz, oba iz ZRN; 6. mesto pa je dosegel Žagar. Zahomčanov ni bilo na tem tekmovanju, trenutno so v Bačah na treningu.

Ustanovljen področni odbor ZKP v Žel. Kapli

V soboto 18. julija je bil ustanovljen v Železni Kapli področni odbor Zveze koroških partizanov, v katerem so zastopane vse kapelške grape. Za sekretarja odbora je bil izvoljen Kuchar Peter starejši. Odbor ima nalogo zastopati bivše partizane in jim pomagati v številnih socialnih, zdravstvenih in drugih problemih, ki se pojavljajo v vsakdanjem življenju. Na zborovanju je bilo zastopanih okoli 35 bivših partizanov, ki so v dveurni diskusiji obravnavali obstoječe probleme ter sprejeli sklepe za njihovo rešitev.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 23. julija 1981

Za 100 **dinarjev** dobite	42.00 šil.
Za 100 **dinarjev** plačate	46.00 šil.
Za 100 **lir** dobite	1.39 šil.
Za 100 **lir** plačate	1.48 šil.
Za 100 **mark** dobite	694.00 šil.
Za 100 **mark** plačate	710.30 šil.

ABSOLVENTKA strokovne šole za ženske poklice išče primerno delo v pisarni ali trgovini
Pod šifro 243

PRIREDITVE

Katoliška prosveta v Celovcu vabi na
KONCERT NA ORGLAH
v soboto 8. avgusta 1981 ob 20. uri v farni cerkvi v Dobrli vasi.
Izvaja: Angela Tomanič

Mešani pevski zbor „Jakob Petelin Gallus" v Celovcu vabi na
KONCERT
v soboto 25. julija 1981 ob 20. uri v sred. dvorani Doma glasbe v Celovcu.
Gostuje: mešani zbor „Korotan" iz Clevelanda (ZDA), pod vodstvom Frančeka Gorenška in folklorna skupina „Kres" iz Clevelanda.
Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Zila" v Bistrici na Zilji vabi

- **v nedeljo 2. avgusta 1981 na večer popevk — F. Nußböck in Sepp Kruliš oba z Dunaja ter Jožica in Danica Čertov iz Slovenjega Plajberka**
- **v četrtek 6. avgusta 1981, predvajanje avstrijskega filma „Schwitzkasten"**

Obe prireditvi bosta v kulturnem domu v Bistrici na Zilji.

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na
IZLET NA MONT BLANC
od 26. do 30. avgusta.
Interesenti naj javijo svojo udeležbo do 31. julija 1981 na sedež Slovenskega planinskega društva, 9020 Celovec, Gasometergasse 10, telefon 32 5 50 ali 32 5 94
Točne informacije dobite pravočasno.
Vodja alpinističnega odseka
Marjan Tschertou

Slovensko prosvetno društvo „Obir" na Obirskem vabi na vsakoletni
POHOD NA OBIR
v nedeljo 2;. avgusta 1981.
Točen čas in zbirališče bomo še sporočili.

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA LETOVANJE OTROK NA MORJU

Viktringer Ring 26
(Vinko Kušej)
telefon (0 42 22) 72 5 65

Gasometergasse 10
(Milka Kokot)
telefon (0 42 22) 32 5 50

Spoštovani starši!

Vljudno Vam sporočamo, da bo LETOVANJE OTROK NA MORJU V SAVUDRIJI možno samo še v 2. izmeni, od 20. avgusta do 3. septembra.

Koordinacijski odbor nudi:

Prostore za bivanje, 5 obrokov hrane dnevno, za vsakih deset otrok enega vzgojitelja, zdravstveno oskrbo in v primeru potrebe prevoz bolnega otroka v bolnišnico; prevoz v Savudrijo in nazaj. Cena za 14-dnevno bivanje znaša 1400 šilingov; prevozni stroški: 400 šilingov.

Prijavnice dobite pri zgoraj omenjenih naslovih. Interesenti naj se čimprej javijo, ker je na razpolago samo še nekaj prostih mest.
Koordinacijski odbor nudi vse potrebne informacije za koriščenje podpore za letovanje s strani zavarovalnic.

RADIO-TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 24. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Inštrukcija v latinščini — 10.00 Inštrukcija v angleščini — 10.30 Vsegakriv — 12.05 Možje brez živcev — 12.20 Klub seniorjev — 13.00 Redakcija — 15.00 Easy Radler — 15.50 Risanka — 16.00 Buddenbrookovi — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Pustolovščine Tom Sawyerja in Huckleberry Finna — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Oddaja XY — 21.20 Scene — 22.10 Reklama in šport — 22.20 Pričeta stoletja — 23.20 Poročila.

SOBOTA, 25. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Inštrukcija v latinščini — 9.35 Inštrukcija v francoščini — 10.05 Italiano in rosso e blu — 10.35 Zemlja magnet — 11.25 Priča stoletja — 12.30 Igraj z nami — 13.00 Redakcija — 15.30 Od Mayerlinga do Sarajeva — 17.00 Jolly-box — 17.30 Stari hlapon — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Mednarodni variete — 19.00 Slike iz Avstrie in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Anneliese Rothenberger se predstavlja — 22.05 Šport — 22.25 Zabava v ameriški TV — 23.50 Poročila.

NEDELJA, 26. 7.: 11.00 Ura tiska — 15.10 Smoky, prijatelj divjine — 16.50 Pinocchio — 17.15 Po sledeh Odiseja — 17.45 Klub seniorjev — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Teci, Matt! — 21.40 Poročila.

PONEDELJEK, 27. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 Instrukcija v angleščini — 10.30 Od Mayerlinga do Sarajeva — 12.00 Grenke jagode — 13.00 Redakcija — 15.00 Easy Radler — 15.50 Risanka — 16.00 Buddenbrookovi — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Lassie — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Fauna Iberica — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.05 Prizorišče New York — 21.50 Šport — 22.20 Poročila..

TOREK, 28. 7.: 9.00 Poročila — 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Instrukcija v latinščini — 10.00 Instrukcija v angleščini — 10.30 Presneto 7. leto — 12.15 Vse življenje je kemija — 13.00 Redakcija — 15.00 Marija Walewska — 16.50 Možje brez živcev — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pustolovske zgodbe na malajskih otokih — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Argumenti — 21.15 Lumpacij vagabund — 23.50 Poročila.

SREDA, 29. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošaliti se je treba — 9.35 Instrukcija v latinščini — 10.05 Instrukcija v angleščini — 10.35 Kraljica gora — 12.00 Argumenti — 13.00 Redakcija — 15.00 Indijske impresije — 15.15 Odprava v živalski svet: levi — 16.00 Buddenbrookovi — 17.00 Selitev — 17.30 Viki in močni možje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Popi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Moja brilantna kariera — 21.50 Budimpešta: mednarodni lahkoatletski miting — 23.05 Poročila.

ČETRTEK, 30. 7.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Instrukcija v angleščini — 10.30 Desiree — 12.15 Waltoni — 13.00 Redakcija — 15.00 Popolnoma zmešan svet — 16.30 Trst — vrata na jug — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Marco — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Hiwako — žena si ostane zvesta — 21.45 „Kako dolgo traja slava" — 22.30 Šport — 23.20 Poročila.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 24. 7.: 17.30 Poročila — 17.35 Domači ansambli — Ansambel Vita Muženiča — 18.05 Obzornik — 18.15 Marx in Engels — 19.00 Ne prezrite — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.25 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Ustvarjanje Titove Jugoslavije, dokumentarna serija — 21.05 Cirkus — 21.30 V znamenju — 21.45 Nočni kino: Zadnji stanovalec, ameriški film.

SOBOTA, 25. 7.: 16.00 Poročila — 16.05 Hodil je pes po klavirju, sovjetski mladinski film — 17.10 Naš kraj — 17.25 PJ v nogometu — 19.10 Zlata ptica — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Policist, amer. film — 21.35 Kažipot — 22.00 Festival Dalmatinskih klap — Omiš 81 — 23.30 Poročila.

NEDELJA, 26. 7.: 9.45 Poročila — 9.50 Sesamova ulica, otroška serija — 10.50 Sonoferja, nadaljevanka — 11.35 TV kažipot — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Jugoslavija, dober dan — 16.10 Poročila — 16.15 Sinovi sonca, dokumentarna oddaja — 16.45 „Gornjogradski akvarel", zabavno glasbena oddaja — 17.35 Športna poročila — 17.45 Nikoli tako, jugoslovanski film — 19.15 Risanka — 19.22 TV in radio nocoj — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Partizanska eskadrilja — 20.45 Dokumentarna reportaža — 21.20 V znamenju — 21.50 Jazz na ekranu — 21.50 Športni pregled — 22.20 Bukarešta: Univerziada.

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na
DELOVNO AKCIJO
na Peršmanovi domačiji v Lepeni pri Žel. Kapli od 31. jul. do 2. avg. 1981

PONEDELJEK, 27. 7.: 17.25 Poročila — 17.30 V gosteh pri zboru „Suncokrili", otroška oddaja — 18.00 Mozaik kratkega filma: Vikend v drugem svetu, češki film, Trenirajmo moči, angleški film — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladinska oddaja — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Lefty, zahodnonemška dokumentarna drama — 21.30 V znamenju — 21.45 Ali se med seboj dovolj poznamo, kulturna oddaja.

PRODAM hišo v Rožu.
Interesenti naj se javijo pismeno na uredništvu našega lista, pod šifro „Velika parcela".

TOREK, 28. 7.: 17.45 Poročila — 17.50 Bel delfin, francoska risana serija — 18.00 Gorska folklora: Uzbekistan — 18.35 Obzornik — 18.45 Čas, ki živi: Portret Leonarda Bankerja, dokumentarna oddaja — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Horvatovi, dokumentarna oddaja — 20.45 Rdeče in črno, zadnji del sovjetske nadaljevanke — 21.55 V znamenju — 22.10 Za lahko noč z violinistom Tomažem Lorenzon.

SREDA, 29. 7.: 17.55 Poročila — 18.00 Rdeča zora, otroška nadaljevanka — 18.30 Obzornik — 18.45 Zabavna medigra — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.05 Igre brez meja, prenos — 21.35 Portret Aleksandra Mežka — 21.45 V znamenju.

ČETRTEK, 30. 7.: 18.05 Poročila — 18.10 Čas za pravljico, otroška oddaja TV Zagreb — 18.35 Obzornik — 18.45 Po sledeh napredka — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Film tedna: Plesala je eno samo poletje, švedski film — 21.35 V znamenju — 21.50 Nasilje v družini: Jimmy, angleška dokumentarna serija.